

Leto XVIII. Stev. 149

DIREKTOR »BORBE«
VELJKO VLAHOVIČ
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
DUSAN BLAGOJEVIČ
UREJA UREDNIŠKI ODBORList izhaja vsak dan razen
petka — Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA BORBA

GLASILO ZVEZE
KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE

»LJUDSKA PRAVICA«
USTANOVLJENA 8. OKTOBRA
1934 • MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK, OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
• OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
KOT BORBA ZA SLOVENIJO

Seja predsedstva Socialistične zveze Slovenije

Ljubljana, 10. junija. — Sinoči ob 20. uri je bila seja predsedstva glavnega odbora Socialistične zveze delovnih ljudi Slovenije pod predsedstvom tovariša Mihe Marinka. Po referatu sekretarja glavnega odbora tov. Borisa Krajgerja o nekaterih notranjih in zunanji-političnih vprašanjih so člani predsedstva razpravljali o aktivnosti organizacij Socialistične zveze Slovenije in o pomenu ideološko-političnega dela v boju za razvoj socialistične demokracije in socialistične zavesti. Ko so razpravljali o nekaterih partikularističnih tendencah, ki so prišle do izraza v zadnjem času v zvezi z današnjimi gospodarskimi ukrepi, so diskutanti podčrtali veliko vlogo Socialistične zveze v borbi za zdrave principe in odnose v naši skupnosti in njenem gospodarskem življenju. Na seji je bila poudarjena potreba po krepitvi dela organizacij Socialistične zveze na terenu, kakor tudi po seznanjanju članstva v mnogo večji meri z aktualnimi zunanji-političnimi problemi.

Ljudska skupščina Slovenije se bo sestala še ta mesec

Ljudska skupščina Slovenije se bo sestala do konca tega meseca, najbrž 25. junija. Obravnavala bo osnutek zakona o zaščiti gozdov, zakona o viničarskih in podobnih odnosih v kmetijstvu, zakona o ustanovitvi sklada »Borisa Kidričiča« in zakona o skladu za vodno gospodarstvo.

O osnutkih teh zakonov so predlogi pripravljeni in že prihodni teden jih bodo obravnavali na seji Izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS.

REZULTATI PARLAMENTARNIH VOLITEV V ITALIJI

Neznatna večina vladnih strank v parlamentu: v senatu 13, v skupščini 16 poslancev

Notranje ministrstvo presenetljivo dolgo ni objavilo rezultatov. Leva in desna opozicija sta se okrepili. Ni gotovo, ali bodo mogle stranke centra po volilnem neuspehu sestaviti vlado brez novih zaveznikov iz opozicije

Rim, 10. junija (AFP). — Na volitvah v italijansko skupščino je dobila Demokratska stranka po končnih rezultatih 10.859.554 glasov in 261 poslanskih mest. Socialni demokrati so dobili 1.223.870 in s tem 19 mest v skupščini, liberalci 815.671 glasov in 14 mest, republikanci 437.899 glasov in 5 mest ter južnotirolska narodna stranka 819 glasov in 3 mesta v skupščini. Skupno s poslanskim mestom zastopnika francoske narodne manjšine v Aostii so dobile stranke demokratskega centra 303 poslanska mesta v skupščini.

Komunistična stranka Italije je dobila 6.122.638 glasov in 43 poslanskih mest v skupščini, Nennijski socialisti 3.440.222 glasov in s tem 75 poslanskih mest, monarhisti 856.661 glasov in 40 poslanskih mest, italijansko socialno gibanje pa 1.580.395 glasov in 29 poslanskih mest.

Končni rezultati volitev v senatu kažejo pomembno upadanje strank vladnega centra v primerjavi s prejšnjimi političnimi volitvami. Demokristjani so imeli leta 1948 48,1%, zdaj pa samo 40,7% glasov, republikanci so imeli poprej 2,6%, zdaj pa 0,9%, liberalci 5,4%, zdaj 3%, socialni demokrati prej 2%, zdaj pa 4,1%.

Leva in desna opozicija sta se okrepili. Liste KP in socialistične stranke sta imeli na prejšnjih volitvah 38% glasov, na nedeljskih volitvah pa so dobile levičarske

stranke 34,7% glasov. Znatno je napredovala tudi desna opozicija. Monarhisti so napredovali od 1,7 na 7,1%, neofašistično socialno gibanje pa od 1,1% na 6,1%.

Notranje ministrstvo ni objavilo 20 ur nobenega rezultata o volitvah v skupščino. Tuji opazovalci in domači politični krogi so se vpraševali, ali je vlada s tem hotela zavleči objavo svojega poraza. Poudarjajo, da je prikrivanje rezultatov edinstven primer, ki se že zdavnaj ni zgodil niti v Italiji niti v tujini. Listi poudarjajo, da so bili rezultati prejšnjih volitev objavljeni presenetljivo hitro.

Italijansko notranje ministrstvo je danes priznalo po dolgem omahovanju neuspeh vladnega centra, ki ne bo mogel uporabiti »večinskega zakona«. Navzlic temu neuspehu pa je vladni blok po starem proporcionalnem volilnem zakonu pridobil v skupščini 303 poslanska mesta od skupno 590, torej 16 več kot opozicija. Zato bo vladna večina v novem parlamentu neznatna; v senatu 13, v skupščini pa 16 glasov.

Ce so dosedaj objavljeni volilni izidi dokončni, ni gotovo, ali bo mogel blok centra s tako neznatno večino sestaviti vlado tudi po volilnem neuspehu. Med strankami centra so bila nesoglasja že med volilno kampanjo. Po neuspehu na volitvah, bi se mogla ta nesoglasja še bolj za-

ostri, kar bi zamajalo že tako slabotno večino centra v parlamentu. V tem primeru bi si morali demokristjani poiskati zaveznike za novo koalicijsko vlado v levi ali v desni opoziciji.

Kako tolmači Pariz italijanske volitve

Pariz, 10. junija. — V Franciji so z velikim zanimanjem spremljali predvolilni boj in izid italijanskih volitev. Čeprav je demokristjanska stranka ostala največja italijanska stranka, v Parizu vendarle menijo, da je De Gasperi izgubil bitko v glavnih vprašanjih volitev, ker ni

dobil nad 50 odstotkov glasov.

Tukajšnji opazovalci omenjajo v glavnem dva vzroka za sedanje volilne rezultate v Italiji: prvič nezadovoljstvo in težavni položaj delovnih množic, in drugič splošno upadanje političnega vpliva katoliških strank v vsej Zahodni Evropi. To sta poudarila v uvodnikih današnjih številik pariška lista »Monde« in »Combat«.

Francosko javnost posebno vznemirja porast glasov za fašiste in monarhiste, ker domnevajo, da bo De Gasperijeva stranka, če si hoče zagotoviti oblast, nujno morala sodelovati s profašisti in monarhisti.

M. Vitorović

Italijanska divizija premeščena v obmejno področje proti Jugoslaviji

Že prej so Italijani poslali na našo mejo divizijo »Mantova«

Kakor je izvedel »Jugopress«, je italijanska divizija »Folgore« bila nedavno premeščena v obmejni pas proti Jugoslaviji. Že prej pa je bila poslana iz severovzhodne Italije na jugoslovansko mejo divizija »Mantova«.

Prihod divizije Folgore na jugoslovansko mejo razlagajo na italijanski strani s »splošno strategično zamisljo obrambe Evrope«. Italijanski odgovorni činitelji namreč sodijo, da je ta smer »najobčutljivejša, brez naravnih zaprek« in da jo marajo zato »dobro zavarovati«.

Jugoslovanski politični krogi ne verjamejo, da gre za neko splošno strategično zamislj, saj Italija ni tu od nikogar neposredno ogrožena, da bi morala to smer posebno zavarovati.

Hkrati poudarjajo, da močna Jugoslavija in njena armada zagotavljata varnost tudi Italiji, ker je Jugoslavija neposredno izpostavljena nevarnosti, ne pa Italija.

Jugoslovanski krogi so enodušni v tem, da hoče italijanska vlada s premeščanjem svojih voljaških enot v obmejni pas proti Jugoslaviji izvajati pritisk na slovensko prebivalstvo, ki živi v

obmejnih krajih. To prebivalstvo je namreč nejevoljno zaradi raznih ukrepov italijanskih oblasti, ki so usmerjene na zadržitev še tisto malo svoboščin, ki jih ima jugoslovanski živelj v Italiji.

Ob tem dogodku tudi poudarjajo, da so govori, ki so jih imeli v predvolilni kampanji najvišji italijanski državni in vojaški voditelji, bili prežeti z misljo ponovnega zaslužnjevanja jugoslovanskega področja. Niso prezrli tudi izjavo italijanskega obrambnega ministra Pacciardija, ki je dejal: »Mi lahko čez noč zasedemo Trst.«

Slušatelji instituta visokih ved narodne obrambe Francije v Jugoslaviji

Zagreb, 10. junija. Poveljnik zagrebškega vojnega okrožja generalni polkovnik Kosta Nadj je danes dopoldne sprejel člane in slušatelje instituta visokih ved narodne obrambe Francije, ki so večeraj prispeli v našo državo kot gostje jugoslovanske ljudske armade. Člani in slušatelji instituta bodo danes popoldne odstopovali z letali v Beograd.

Brzjavka predsednika Tita kraljici Elizabeti II.

Predsednik republike Josip Broz Tito je poslal angleški kraljici Elizabeti II. ob njenem rojstnem dnevu naslednjo čestitko:

V posebno zadovoljstvo mi je, poslali Vašemu Veličanstvu ob rojstnem dnevu svoje prisrčne čestitke in najboljše želje za osebno srečo Vašega Veličanstva in za blaginjo narodov Velike Britanije in Commonwealtha.

Josip Broz - Tito

Dr. Gregorič bo prišel v Beograd

Beograd, 10. junija. — Državno tajništvo za zunanje zadeve FLRJ je poklicalo na razgovor v Beograd izrednega poslanika in opolnoomočenega ministra FLRJ v Rimu dr. Pavla Gregoriča. Pričakujejo, da bo poslanik prišel v Beograd še ta teden in bo ostal nekaj dni.

Nov statut Rdečega križa

Jugoslovanski Rdeči križ, ki je zrasel v milijonsko ljudsko organizacijo, bo na tretjem rednem obnem zboru, ki bo 23. in 24. junija v Beogradu, sprejel nov statut. Občni zbor bo obravnaval tudi poročilo generalnega tajnika dr. Olge Milošević, ki zajema celotno dejavnost te naše organizacije. Udeleženci zbora bodo v posebnih komisijah določili najvažnejše naloge RK na področju obravnavanja zdravstvenih in socialnih problemov v naši državi, krepitve podmladka, organizacije in navezovanje mednarodnih stikov.

Osnutek novega statuta jugoslovanskega Rdečega križa, sestavljen po obravnavanju v osnovnih organizacijah, prenaša težišče dela članstva s socialnih na zdravstvene probleme. Najvažnejša naloga bo skrb za zdravje otrok, zatiranje nalezljivih bolezni, zdravstvena izobrazba ljudstva ter skrb za higienske življenjske in delovne pogoje prebivalstva, zlasti kmečkega. Statut določa tudi decentralizacijo organizacije, ki bo dobila večjo samostojnost glede pravic osnovnih organizacij.

Sirijski novinarji v Sarajevu

Sarajevo, 10. junija. Podpredsednik Izvršnega sveta Bosne in Hercegovine Avdo Humo je danes sprejel delegacijo sirijskih novinarjev, ki so obiskali našo državo kot gostje Zveze novinarjev Jugoslavije in se z njimi eno uro prisrčno pogovarjali.

PROTEST SLOVENCEV V ITALIJI

Ponekod v Goriški pokrajini je bilo 50 odstotkov belih glasovnic

Nova Gorica, 10. jun. Zanimivo je, da današnji italijanski časopisi še vedno ne prinašajo številk, koliko je bilo oddanih belih praznih glasovnic. Vendar je iz skupnih pregledov razvidno, da je protest slovenskih volivcev v slovenskih predelih Goriče uspel. Tako je na predelih Goriče enot v Steverjanu oddalo prazne glasovnice okoli 50% volivcev, dalje v Doberdobi 30%, v Savodnjah 30% itd. V celotni Goriški pokrajini je kljub neofašističnemu pritisku in podkupovanju s strani demokristjanov oddalo prazne glasovnice 4640 vo-

livcev. V mestni občini Gorica je praznih glasovnic 1857. Vse te številke veljajo za volitve v senat, medtem ko so za volitve v parlament nekoliko višje.

Izvedeli smo o novih podrobnostih izigravanja Slovencev v Goriči. V predvolilni kampanji so nad Slovence sistematično izvajali ekonomski in politični pritisk. Tako so na primer v Doberdobi kominformisti grozili slovenskim delavcem s fizičnim obračunavanjem. Goriška kvestura je hotela preprečiti, da bi Demokratična fronta Slovencev v Italiji izdala proglas,

na katerem poziva volivce, da oddajo prazne glasovnice. Predstavnik kvesture je celo prišel na sedež Fronte in tajniku grozil s kaznijo. Zdjaj bo morala Fronta plačati globo, ker na letakih ni bila označena tiskarna in datum. Te malenkostne vzroke so našli samo zato, da bi grozili funkcionarjem Fronte.

Znano je, da Demokratična fronta sploh ni imela v času volitev nikakih zborovanj, niti ni agitirala pri svojih članih, da bi oddali prazne glasovnice. Proglas o tem je izšel samo v »Soči«, glasilu Demokratične fronte. Kljub temu, da so Slovenci šli na volitve tako rekoč neopripravljeni, jih je vendar velik odstotek oddal prazne glasovnice.

Očividci iz Goriče pripovedujejo o novih podrobnostih podkupovanja s strani raznih strank. Tako je na primer demokristjanska stranka svojim pristavcem delila sladkor. Za Katoliško akcijo so agitirale njene članice za volitve v demokristjansko stranko in proti »nevarnim komunistom«. Očividci tudi pripovedujejo, da so duhovniki po cerkvah zadnje dni pred volitvami javno nastopili in pretili vsem vernikom z versko kaznijo, če ne bi volili demokristjanov. Veliko vlogo je igrala tudi stara preizkušena metoda cerkve, ki je agitirala s prižnice in v spovednici. V Goriči so člani Katoliške akcije obiskovali slovenske služkinje in jih po večernih molitvah pridobivali za svojo stranko.

V posameznih krajih okoli Gorice je odlično pripomogla demokristjanski stranki tudi vojska, ki je vsa zanjo volila.

Kljub temu, da so neofašisti glasno in provokatorsko postavili svoje zahteve po Trstu, Istri in Primorju, so vendar, kakor kažejo volilni rezultati, izgubili v sami Gorici okoli 100 glasov.

V Goriški pokrajini je naseljenih okoli 30.000 esulov (beguncev), s katerimi so italijanske oblasti izvajale svojo volilno geometrijo. Tako so na primer v slovenskem predmestju Gorice in v Stan drezu zanje zgradili majhno esulsko vas. Tem esulom so oblasti preskrbele tudi zaposlitev, da s svojimi glasovi odločilno vpliva li na volilni izid demokristjanske stranke.

Fr. Vreg

NOV OSNUTEK ZVEZNEGA ZAVODA ZA PLANIRANJE

Dveletni gospodarski načrt

Beograd, 10. jun. V Zveznem zavodu za gospodarsko planiranje so izdelali osnutek, ki naj bi bil osnova za razpravo o glavnih smernicah naše gospodarske politike ter za izdelavo osnutka za družbene planne prihodnjih dveh gospodarskih let. Osnutek vsebuje analizo položaja v našem gospodarstvu in cilje, ki jih želimo doseči v razširjeni reprodukciji, glede proizvodnje na vasi pa razširjenega gnotne osnove za samoupravljane krajevnih skupnosti in podjetij, za zvišanje življenjske ravni itd.

V skladu s temi cilji so se osnutku omenjena tudi predvidevanja o razvoju gospodarstva, in sicer s pomočjo narodnega dohodka ter z njegovo delitvijo, bilanca dohodkov in izdatkov, proizvodnje in storitev, amortizacija sredstev, kreditna politika in potrebe po rezervah.

Po oceni proizvodnje so se postavljali osnutka postavili na stališče, da je treba opustiti dosedanje omejitve v uvozu surovin za reprodukcijo, s čimer bomo zvišali izkoriščenost zmogljivost v predelovalni industriji, ker je takšna politika za naše gospodarstvo velika izguba, ker povzroča brezposelnost, ker je izvoz majhen, ker ne izkorišča industrijskih zmogljivosti in zapostavlja tuji trg. Po osnutku bi se skupna industrijska proizvodnja povečala za 17%, oziroma v primerjavi z letom 1952 za 35%.

Obširneje bo poročala o dvehletnem gospodarskem načrtu »Ekonomska politika«.

Železna ruda in boksit na Dolenjskem

Ljubljana, 10. junija

V iskanju novih ležišč železne rude, ki jih naši deželni železni primanjkuje, so geologi Geološkega zavoda na Dolenjskem odkrili bogata ležišča železne rude, v kateri je poleg 10 do 30 odstotkov železa tudi kakih 25 odstotkov boksita. Ležišča te rude se razprostirajo v več pasovih Turjaka in še dveh krajev. Ker napredne dežele, zlasti Zahodna Nemčija, že izkoriščajo tudi rudo s tako nizkim odstotkom železa, bodo strokovnjaki Geološkega zavoda Slovenije v svojih laboratorijih in drugih institutih v naši državi preizkusili postopek, po katerem bi lahko na preprost način ločili železno rudo od boksita in drugih primesti, ter tako dobili koncentrat železne rude, kakršnega bi lahko neposredno uporabljale naše železarnice. Glede železa ima ta ruda to prednost, da v njej ni drugih kovin, kakor sta krom in nikelj, ki topitev rude navadno zelo otežkočajo. Izkoriščanje te rude bi bilo dokaj poceni, ker gre v glavnem za sloje na površju, ki bi jih lahko izkoriščali z dnevnimi kopl.

NAFTA V VOJVODINI

Predsednik Izvršnega sveta Srbije Petar Stambolić je obiskal prve naftne vrelce

Jermenovci, 10. junija. Včeraj sta predsednik izvršnega sveta Ljudske skupščine Srbije in Jovan Veselinov, obiskala vrelce nafte v Jermenovcih, raziskovalna polja v Lokvah in na področju Velike grede, ki je nenavadno bogata z naravnim plinom.

Prvi vrelce nafte v Vojvodini daje okrog 20 ton surove nafte dnevno. Kmalu bomo zvedeli za rezultate raziskovalnih del v Lok-

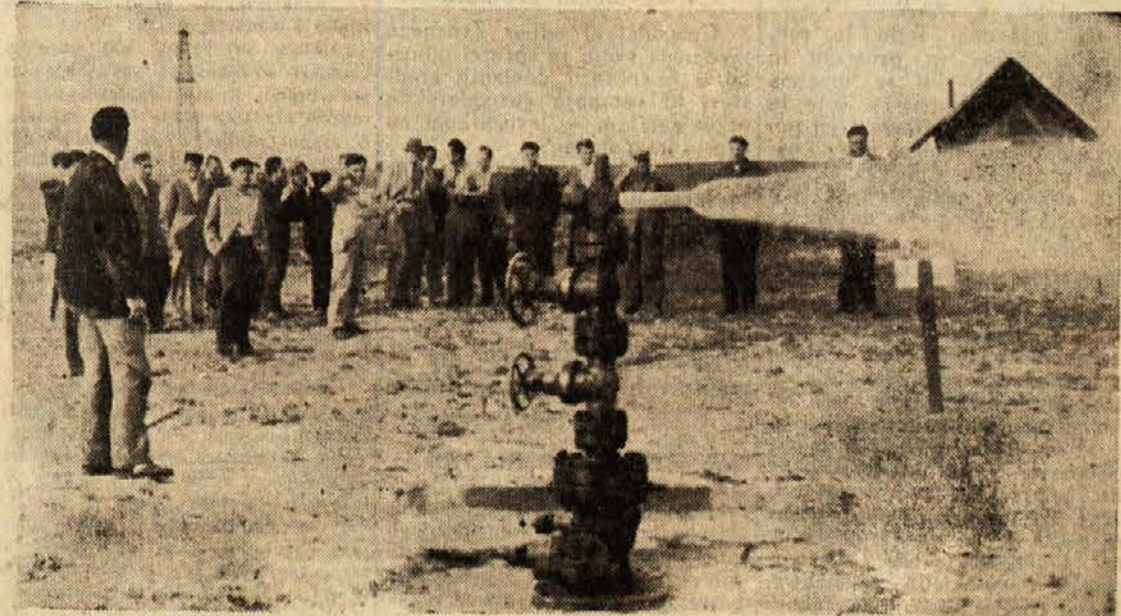
vah. Vrtalci so namreč že našli nafto, le stekla še ni. Zato je zdaj ta vrtina v središču pozornosti.

Pri Zrenjaninu, Bečeju in Bačkem Petrovem selu se preizkusno vrtnje še nadaljuje. Na področju Velike Grede so ugotovili še nad dve milijardi kubičnih metrov plina. Zdjaj preizkušajo, kako bodo najbolje uporabili ta plin, ki pomeni izredno bogastvo za industrijo in za široko potroš-

njo. Vsa gospodinjstva v sosednjih vaseh ga uporabljajo za kurjavo in gospodinjstvo.

V Lokvah bodo kmalu sprožili podzemeljske puške v globini približno 1000 m in stekla bo nafta, mogoče še krepkeje kot v Jermenovcih, ki leže 7 km proti severu.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Izvir plina v Veliki Gredi

IZ NAŠEGA POLITIČNEGA ŽIVLJENJA

Kakšne bodo spremembe volilnega sistema?

Tiskovna konferenca podpredsednika Izvršnega sveta Slovenije dr. Marijana Breclja

Ljubljana, 10. junija. Danes je bila v Ljubljani tiskovna konferenca, na kateri je podpredsednik Izvršnega sveta Ljudske skupščine Slovenije dr. Marijan Breclj seznanil novinarje z najnovejšimi predlogi o spremembi našega volilnega sistema. V svoji razlagi se je tov. Breclj zlasti dotaknil sprememb volitev v svete proizvajalcev, o katerih bosta v kratkem zvezna in republiška ljudska skupščina sprejeli posebne zakonite predpise. O teh spremembah bo seveda razpravljala vsa naša javnost. Tov. Marijan Breclj je rekel, da so se s temi predlogi seznanili tudi predstavniki slovenskih sindikatov, ki se z načeli bližnjih sprememb popolnoma strinjajo.

Načela naše socialistične demokracije predvsem zahtevajo, da so volitve v najnižje predstavniške organe proizvajalcev — okrajne in mestne svete proizvajalcev — neposredne. Razen tega je praksa pokazala, da so bile volitve v sedanje mestne in okrajne svete proizvajalcev, ki so jih volili delavski sveti in predstavniška telesa drugih gospodarskih organizacij, torej posredno, brez zadostnega političnega poudarka in brez zadostne politične aktivizacije množic.

Svete proizvajalcev kot predstavniške politične in gospodarske enote niso neposredni proizvajalci naše socialistične skupnosti pa bi morali voliti tako, da bi v njihovem delu jasno prišla do izraza tudi socialistična gospodarska načela in splošna, na teh načelih sloneča gospodarska politika. To pomeni, da bi jih morala voliti že obstoječa predstavniška telesa neposrednih proizvajalcev, ki zastopajo težnje in koristi že kolikor toliko zaokroženih gospodarskih enot. Zato je načelo neposrednih volitev glede predstavniških organov neposrednih proizvajalcev popolnoma upravičeno. Po predlogih, ki bodo najbrž sproženi pred zvezno in republiško ljudsko skupščino, bomo svete proizvajalcev v okrajnih in mestnih ljudskih odborih volili z neposrednim glasovanjem, v republiško in zvezno ljudsko skupščino pa posredno. Pa tudi tu so razlike. Vtem ko bodo predstavniki industrijskega in kmetijskega proizvođačnega prebivalstva volili okrajni in mestni svete proizvajalcev, bodo poslance iz skupine obrtnikov volile neposredno obrtniške zbornice.

Po novem bo verjetno število članov okrajnih in mestnih svetov proizvajalcev zvišano, njihova mandatna doba pa podaljšana na štiri leta. Pokazalo se je, da sta delo in avtoriteta sedanjih svetov trpela zato, ker so bili majhni in ker je bila njihova mandatna doba kratka. Spremembe bodo najbrž nastale glede razmerja med številom predstavnikov raznih kategorij kmečkega prebivalstva. Doslej je veljala klavzula, po kateri so dobila državna kmetijska posestva in kmečke delovne zadruge vsaj enega predstavnika ne glede na število svojih proizvajalcev. Ko pa smo dobili zakon o zemljiškem skladu in po reorganizaciji kmečkih delovnih združenj, so odpadli tisti bistveni razlogi, ki so prej narekovali takšno klavzulo, tako da lahko nekatere spremembe pričakujemo tudi v tem smislu.

NOVI GOSPODARSKI UKREPI

Veljavnost odločb v zvezi s povprečnim plačnim fondom podaljšana

Beograd, 10. junija. Državni tajnik za posle narodnega gospodarstva je izdal odlok o podaljšanju veljavnosti posameznih odločb iz členov 5. in 16. uredbe o davku na presežek plačnega fonda in člena 19. uredbe o temeljih poslovanja in plačnega sklada trgovinskih podjetij. Po tem odloku se bodo olajšave glede plačevanja davka na presežek plačnega fonda, dovoljene posameznim podjetjem v zvezi s povprečnim plačnim fondom v veljavnostjo za leto 1952, uporabljale tudi pri obračunu davka na presežek plačnega fonda za prvo četrtletje 1953 kakor tudi ob letnem obračunu davka.

Cene novih vrst cigaret

Beograd, 10. junija. Odbor za gospodarstvo Zveznega izvršnega sveta je izdal odlok, s katerim je določil enotne nadrobne cene cigaret »Soča« in »Portoroč«. Te cigarete bodo po 45 din 20 kosov.

DNEVNA KRONIKA

S seje predsedstva sindikatov Srbije

Beograd, 10. junija. Predsedstvo republiškega sveta sindikatov Srbije je imelo včeraj sejo, na kateri je član izvršnega sveta Jugoslavije Jovan Veselinov govoril o nekaterih zgočih gospodarskih problemih. Obravnavali so tudi uredbo o davku na presežek plačnega fonda. Posamezni govorniki so poudarjali, da uredba delovnim kolektivom ni bila gospodarsko raztolmačena, niti politično pravilno pojasnjena. Razprava o tem ni bila končana.

Na dnevnem redu je tudi predlog Sveta za prosveto in kulturo, da bi bil za sprejem učencev v industrijske šole in šole učencev v gospodarstvu po gnoj osemletno šolanje, torej končana osemletka ali nižja gimnazija, razen v rudarstvu. V bolj zaostalih krajih pa to najbrž ne bo veljalo.

Turistična sezona v Sloveniji se začne 16. junija

Ljubljana, 10. jun. Po odloku Državnega tajništva za gospodarstvo LR Slovenije se začne letošnja sezona v naši republiki 16. junija, trajala pa bo do 1. septembra. Tajništvo za gospodarstvo je tudi izdalo odlok o tem, kateri kraji veljajo za turistične. Za turistična so razglašena vsa mesta v osemih okrajih, in sicer Ljubljana-okolica, Maribor-okolica, Celje-okolica, Radovljica, Slovenj Gradec, Šoštanj in Tolmin ter Ljubljana, Maribor in Celje. Za turistične kraje so razglašena še mnoga druga mesta in vasi v Sloveniji.

ško ljudsko skupščino, bomo svete proizvajalcev v okrajnih in mestnih ljudskih odborih volili z neposrednim glasovanjem, v republiško in zvezno ljudsko skupščino pa posredno. Pa tudi tu so razlike. Vtem ko bodo predstavniki industrijskega in kmetijskega proizvođačnega prebivalstva volili okrajni in mestni svete proizvajalcev, bodo poslance iz skupine obrtnikov volile neposredno obrtniške zbornice.

Po novem bo verjetno število članov okrajnih in mestnih svetov proizvajalcev zvišano, njihova mandatna doba pa podaljšana na štiri leta. Pokazalo se je, da sta delo in avtoriteta sedanjih svetov trpela zato, ker so bili majhni in ker je bila njihova mandatna doba kratka. Spremembe bodo najbrž nastale glede razmerja med številom predstavnikov raznih kategorij kmečkega prebivalstva. Doslej je veljala klavzula, po kateri so dobila državna kmetijska posestva in kmečke delovne zadruge vsaj enega predstavnika ne glede na število svojih proizvajalcev. Ko pa smo dobili zakon o zemljiškem skladu in po reorganizaciji kmečkih delovnih združenj, so odpadli tisti bistveni razlogi, ki so prej narekovali takšno klavzulo, tako da lahko nekatere spremembe pričakujemo tudi v tem smislu.

V nekaterih bolj razvitih industrijskih središčih, ki nimajo st. usa mest, se pojavljajo zahteve, naj bi tudi tam ustanovili svete proizvajalcev, tako da bi bila vsaka skupina proizvodnega prebivalstva po svoji udeležbi pri ustvarjanju brutoprodukta zastopana tudi v ljudskem odboru. Čeprav bi na eni strani lahko zagovarjali upravičenost takšnih zahtev, vendar so na drugi strani razlogi, da se moramo vprašati, ali so v takšnih zahtevah zdrave težnje. Če je v kakih občini res mnogo, denimo industrijskega delavstva, lahko od njih po pravici zahtevamo, da bo v vsakdanjem političnem boju uveljavljalo svoje težnje prek dela ljudskega odbora, prek svojih predstavnikov v organih ljudske oblasti. Razen tega bi utegnili upostaviti svetov proizvajalcev v občinah sčasoma razviti partikularistične težnje tudi v teh najmanjših administrativno-teritorialnih enotah. Te težnje so možne tudi v okrajih. Toda to so že večje in gospodarsko bolj zaokrožene enote, v katerih lahko delno uveljavljamo širšo

gospodarsko politiko, to pa je tudi bistvo dela sveta proizvajalcev. Poslance v zvezni in republiški svete proizvajalcev volijo okrajni in mestni sveti tako, da volijo njihovi predstavniki, ki zastopajo skupino industrijskega prebivalstva, za to skupino določene kandidate posebej, prav tako tudi predstavniki kmečkega prebivalstva, vtem ko volijo kandidate za skupino obrtnikov obrtniške zbornice, ki dobivajo tako javno funkcijo kot volilna telesa. Poslance vzvezni in republiški svet bomo volili po reprezentančnem načelu. To pomeni, da bo glas vsakega člana okrajnega ali mestnega sveta proizvajalcev ob volitvah veljal za toliko glasov, kolikor jih kot član sveta predstavlja. Okrajni in mestni sveti proizvajalcev imajo pravico, da izmed predloženih kandidatov poslance samo volijo, ne pa da jih tudi kandidirajo. Ta pravica pripada podjetjem in ostalim gospodarskim organizacijam. Kar se tiče ljudskih poslancev za zvezni in republiški svet, imamo predlog, da kandidatnih list ne bi več vlagale družbene in politične organizacije. Kandidirali bi jih na zborih volivcev, prav tako kakor ob volitvah ljudskih odborov. To pomeni, da bi kandidaturam predlagali zbori volivcev v okrajih, ki so že tako v glavnem volilne enote. Za odbritev kandidatov je potrebna tretjina zborov volivcev v volilnem okraju. Razen tega lahko predlaga kandidaturu tudi 200 državljanov. O teh predlogih bodo razpravljale zvezne in republiške ljudske skupščine in najbrž v avgustu razpisale nove volitve.

M. Bajec

Čedalje večje zanimanje za vpis posojila MLO Ljubljana

Akcija za vpis mestnega posojila zajema vsak dan večji obseg. Tako je danes v prometu že za okrog 42 milijonov dinarjev obveznic. Se posebno razgibanost vidimo tam, kjer so posamezne sindikalne in terenske organizacije SZDL predhodno prikazale pomen in važnost posojila. Tako je sindikalna organizacija Zvezniške tiskarne v Ljubljani že danes dosegla na člana 2000 din vpisa. Podjetje samo pa je vpisalo 100.000 din.

Prav lepe uspehe pri akciji za vpis mestnega posojila kažejo tudi nekatere terenske organizacije SZDL kot posamezniki, kot n. pr. Bežigrad, teren Litostroj in drugi, kjer so prav žene najbolj aktivne.

Vse kaže, da bomo že konec tega ali v začetku drugega meseca lahko pričeli zrebanje dobitkov za prvih 100 milijonov vpisanega posojila.

XVIII. PLENUM LJUDSKE MLADINE SLOVENIJE

Treba je oživeti nekdanjega duha skojevcev

je poudarila v diskusiji tovarišica Vida Tomšič

Ljubljana, 10. junija. Danes je bil v Ljubljani 18. Plenum CK Ljudske mladine Slovenije, ki so mu prisostvovali organizacijski sekretar CK Zveze komunistov Slovenije, tovarišica Vida Tomšič, sekretar CK LMS Slovenije Tine Remškar, član predsedstva CK Ljudske mladine Jugoslavije Buda Kosic in drugi predstavniki množičnih in političnih organizacij. Člani Plenuma so s posebno pozornostjo preselili vprašanje političnega dela v mladinskih aktivih, ki je, kakor so ugotovili, v zadnjem času precej zastalo. Večina aktivnega dela mladine se je vključila v razna društva »Partizanec«, »Svoboda« in druge fizikalne, športne in kulturne organizacije. Tako se

mladina izživlja v raznih telovadnih panogah, sodeluje v pevskih zborih in podobno. S tem pa je nastala vrzel v mladinskih aktivih. Tu so sestanki čedalje redkejši, udeležuje se jih majhno število mladine. Mladinski aktivni so v precejšnji meri opustili delo, politična aktivnost je zastajala. Čeprav mladina aktivno sodeluje v raznih društvih, se opaža pomanjkljivost njene politične orientacije, zato podlega škodljivim vplivom. Mladina se v raznih političnih in gospodarskih vprašanjih ni povsod znašla v prvih vrstah borcev za socialistične ideje.

Iz vse diskusije je bilo razvidno, da je mladina naredila velik korak naprej v svojem delu. Tudi v letošnjem letu so

žele obujati spomine na najhujše, pa tudi najslavnejše dneve svojega življenja. Prav tako žele tisti, katerih sinovi in bratje so pokopani v soteskah Sutjeske, Pive, Drine in Tare, obiskati njihove grobove in S. jesko, največjo grobnico osvobodilne vojne iz enega najslavnejših obdobj naše revolucije. Prepričan sem, da žele to prav tako Dalmatinci, Srbi in Bosanci, kot Crnogorci in drugi, ker so na Sutjeski prelivali kri sinovi vseh naših narodov. Vsi naši narodi so nanje enako ponosni.

Hkrati je to priložnost, da profesorji učencem iz raznih krajev naše domovine pokažejo ta zgodovinska področja in da s svojim sodelovanjem še bolj povzdignejo zgodovinski datum. Priložnost bo tudi za planinarjenje in za krajše taborjenje.

Titograd, 2. junija. Vukosava Mičunović

OSMI DAN OBNOVLJENEGA SOLUNSKEGA PROCESA

Zaupna korespondenca jasno kaže, da je bil proces uprizorjen

Beograd, 10. junija. Včerajšnji osmi dan obnovljenega solunskega procesa je bil posvečen branju raznih spisov. Najprej so prebrali izpovedbe pri pred sodiščem v Solunu leta 1917, ki so že umrle, poleg pa ostale akte in uradni poročila, predložena pred 36 leti vojaškemu sodišču za oficirje. Najbolje so dogodke o Solunu osvetlili spisi, ki jih pred sodiščem v Solunu niso prebrali. Gre za zaupne brzojavke, izmenjane med takratnim predsednikom vlade Nikolo Pašićem in notranjim ministrom Ljubom Jovanovićem-Patakom. Iz njih je videti, kako so solunski proces pripravljali in kako so si izmislili datum dozdevnega atentata. Ta korespondenca kaže, da sta solunski proces organizirala takratni minister za notranje zadeve Ljubo Jovanović in Nikola Pašić. Nikola Pašić po naročilu regenta Aleksandra.

LJUBO JOVANOVIĆ SE JE V ZAČETKU BAL IZROČITI APISA SODIŠČU

Minister za notranje zadeve Ljubo Jovanović-Patak je 30. novembra 1916 poslal Nikolu Pašiću šifrirano brzojavko, v kateri pravi, da je treba Dragutina Dimitrijevića in ostale odstraniti s položajev v upokojitvi, da jih pa sodišču ni treba izročiti, ker se »bojimo, da bi to škodovalo morali v vojski in med prebivalstvom naše zaslužene domovine, da bi trpela ugled in zaupanje zaveznikov.« V nadaljevanju brzojavke pravi Ljubo Jovanović:

»Name pritiskajo, naj odredim kazensko preiskavo z vsemi njenimi posledicami. Prosim, da mi najstrože zaupno takoj sporočite svoje mnenje. Z mojim stališčem se strinja tudi Drašković. Stvar postaja za položaj vlade zelo resna.«

Ljubo Jovanović pa ni povedal, kdo pritiska nanj, da bi odredil kazensko preiskavo. Kako je Nikola Pašić organiziral solunski proces in določil, kaj naj na njem obravnavajo, kaže tudi njegova brzojavka z dne 27. decembra 1917, poslana Ljubu Jovanoviću:

»Dobro je, da ne vladimo na dan starih stvari iz leta 1914 in da pustimo tudi vojvodo Putnika pri miru. Treba je marveč preiskovati stvari najnovejšega časa, ko je dežela v težavem položaju. Treba se je ogibati množičnih obtožb tistih ljudi, tako imenovane »Crne roke«, ker je v tej organizaciji zelo mnogo dinastij in režimu vdanih ljudi, ki niso mišili na nove prevrate in uboje iz političnih in državnih interesov se je treba omejiti samo na kolovodje, ne pa vpletati v to tudi tistih, ki so

simpatizirali ali imeli prijateljske stike z obtoženimi kolovodji. Tvoja ostavka, pravi Pašić Ljubu Jovanoviću »bi v tem času še bolj zamotala neugodni položaj, prišla bi ob najbolj neugodnem času.«

Iz tega je videti, da je bil Ljubo Jovanović v Solunu v težavnem položaju in da je javnost pritiskala nanj, da do solunskega procesa ne bi prišlo. Okrajni glavar v Solunu in šef varnostne službe Ranko Trifunović je poslal 21. januarja 1917 Ljubu Jovanoviću zaupen akt, v katerem mu sporoča, da nekateri njegovi organi mislijo, da »major Vulović s svojo družbo ni pripravil atentata 12. septembra v Ostrovcu, da je pa vendar po njegovem poročilu (Ljubo Jovanović) izdal navodilo za odločno zasledovanje in preiskavo.«

Da je bila vsa stvar v zvezi s atentatom izmisljena, kaže tudi več pism in brzojavk okrog datuma, ko naj bi bil dozveden atentat izvršen.

V eni izmed brzojavk sporoča minister Ljubo Jovanović, Pašiću med drugim tole: »Kralj z velikim zanimanjem sledi našemu prizadevanju in je zadovoljen.«

ZAUPNO SPOROČILO POLKOVNIKA DIMITRIJEVIĆA-APISA

Dne 28. marca leta 1917 je obtožen Dragutin Dimitrijević-Apis, napisal zaupno sporočilo in ga izročil med razpravo predsedniku sodišča Petru Mišiću. Vendar ga Apis pazneje ni hotel izkoristiti. Na začetku zasliševanja pred vojaškim sodiščem v Solunu 25. aprila 1917, je izjavil, da ne namerava uporabiti tega sporočila v svojo obrambo.

O vsebini tega sporočila niso mnogo vedeli. Ugibali so, da je bilo v njem najbrž govora o sodelovanju obtoženega Dimitrijevića pri sarajevskem atentatu. Na razpravi o tem atentatu sploh niso govorili.

Stojan Protić pa je v izjavah poudaril, da je Apis dal izjavo o svojem sodelovanju v sarajevskem atentatu in da se zato ni mogel izogniti smrtni kazni.

Včeraj so pred sodiščem prebrali to raport ustreljenega podpolkovnika Dimitrijevića. Ta raport je bil že prej objavljen v Nemčiji, pri nas pa je zdaj šele prvokrat prišel pred široko javnost. Dimitrijevićev raport vojaškemu sodišču za oficirje je napisan s njegovo roko. V njem je med drugim rečeno, da je Dimitrijević pridobil Rodo Melobabića kot šefa obveščevalnega oddelka glavnega generalštaba, da bi mu organiziral obveščevalno omrežje v Avstro-Ogrski. To je storil v sporazumu z ruskim vojnim

atašejem Artamanovom. Dimitrijević je slutil, da se Avstrija pripravlja na vojno proti Srbiji, in mislil je, da bo z od straništvju Franca Ferdinanda vojska stranka in struja, ki ji je leta načelo val, izgubila svojo moč. Tako bi bila nevarnost vojne od Srbije odvrnjena ali vsaj odložena. Zato je pridobil Malo babića, da je organiziral atentat v Sarajevu. To je storil žele potem, ko je dobil od Artamanova zagotovilo, da Rusija Srbije ne bo pustila na cedilo, če bi jo Avstrija napadla.

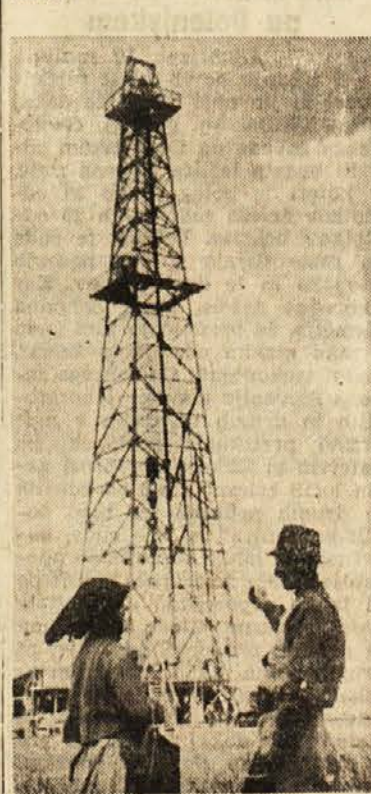
Z branjem raporta pokojnega Dragutina Dimitrijevića-Apisa je bilo dokazno postopanje končano. Obravnava se bo nadaljevala jutri, ko bodo govorili javni tožilci in zagovorniki obtožencev.

K. M.

Nafta v Vojvodini

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Smo pri stolpu v Jermenovcih. Gosta tekočina, podobna staremu medu temnorjave barve, vre iz cevi in počasi polni v navadno motiko izkopano jamo v tej plodni žitorni zemlji, bogati z nafto.

Nova vrtna garnitura v Lokvanu

Ljudje so vznemirjeni in radostni molčali.

»Kje so zdaj tisti strokovnjaki, ki so objubljali, da bodo popili vso nafto, ki jo bomo našli v Vojvodini. Naj popijejo vsaj dve ali tri žličke«, je rekel tov. Veselinov in vrtnici so mu navdušeno pritrdjevali. Gosta temna tekočina počasi polni bazen, nad njo pa se rahlo svetlika mavrica, menda od plina. Nekaj vrtnice je napolnil steklenico z nafto iz vrtele in jo podaril tov. Stamboliću. Mnogi izmed nas so šele prvokrat videli, kako nafta izvira, vsi, razen vrtnicev, pa prvi vrelci v Vojvodini. Nastavili smo ušesa na cev, kjer brizga curek iz zemlje in prisluškovali, kako nafta žubori kot živahen planinski potok. Le vrtnici so gledali bolj nas kot nafto. Vztrajno, dan in noč so jo vneto iskali čela štiri leta. Veselje na naših obrzlih jim je bilo nagrada. Zdi se, da so ti skromni in mladi ljudje obrnili novo stran v zgodovini gospodarskega razvoja Vojvodine in naše domovine.

Kolektiv je gostom pripravil kosilo. »Prisrčno čestitam kolektivu«, je rekel tov. Stambolić in dvignil čašo. »Zelim vam mnogo uspeha pri delu. Posebej pozdravljam vaše delo zato, ker je pomembno ne le za Vojvodino temveč za vso državo. Posebno pozdravljam vašo vztrajnost, ker vas ni demoraliziralo niti znano banatsko blato, niti zlohota preokrovanja posameznikov. Vaš uspeh me tembolj veseli, ker ste vsi mladi ljudje, inženirji in vrtnici.«

R. V.

OKROG KOREJSKEGA VPRAŠANJA

Švica odklonila sodelovanje V NEUTRALNI KOMISIJI

Plenarna seja v Pan Mun Jomu odgodena. Danski zdravniki za nadzor nad prevzemom ujetnikov. Švica bo čakala na odločitev Južne Koreje. Najradikalnejša bitka zadnjih šestih mesecev. Sing Man Ri ne bo potoval v ZDA

Pan Mun Jom, 10. junija (AFP). Davi je bila plenarna seja delegacij na pogajanjih za sklenitev premirja na Koreji. Seja so odložili za nedoločen čas, dokler ne bo ena izmed delegacij zahtevala ponovnega sestanka. Oficirji za zveze obeh nasprotnikov so nadaljevali razpravo o nekaterih administrativnih vprašanjih. Zastopnik Združenega poveljstva ni hotel komentirati odločitve plenarne seje. Prav tako ni niti zanikal ne potrdil govorice, češ da so oficirji za zvezo razpravljali o novi demarkacijski črti.

Združeno poveljstvo je snoči prosilo danski Rdeči križ, naj pošlje komisijo enajstih zdravnikov, ki bodo skupno z zdravniki sedmih drugih dežel nadzorovali prevzem ujetnikov iz Severne Koreje. Danski zdravniki bodo nadzorovali celotni zdravstveni sistem v zvezi s sprejemom ujetnikov. O tem so se sporazumeli že lani. Dansko skupino bo vodil dr. Tage Kristiansen, ki je že v Tokiu.

Švicarski poslanik v Washingtonu je izročil snoči ameriški vladi noto, v kateri Švica sporoča, da ne bo sodelovala v komisiji nevtralnih dežel, ki naj bi bila sestavljena po sklenitvi premirja na Koreji, vse dokler ne bo izjavila Južna Koreja, da se strinja s švicarsko udeležbo v komisiji. Uradni ameriški krogi ne skrivajo razočaranja nad tem švicarskim sklepom, o katerem menijo, da bi mogel zavleči sklenitev pogodbe o premirju, vendar upajo, da težave niso nepremagljive in da se bo spremenilo ali švicarsko ali južnokorejsko stališče.

V eni izmed najsrdečjših bitk v zadnjih šestih mesecih so večeraj južnokorejske čete osvojile važno vzpetino na vzhodni fronti. Poskus Južnih Korejcev, da bi zavzeli še drugo strateško točko 60 km severno od 38. vzporedni-

Nehru in Mohamed Alija o Suez, Iranu in Nemčiji

London, 10. junija (Reuters). Predsednik pakistanske vlade Mohamed Ali je danes izjavil, da je treba pri sklepanju slehernega sporazuma o Sueskem prekopu in iranskem petroleju, spoštovati suverenost Egipta in Irana. Dodal je, da je zagovarjal stališče tudi na konferenci predsednikov britanske skupnosti narodov. Predsednik indijske vlade je v razgovoru z indijskimi novinarji prav tako dejal, da mora biti sporazum o Sueskem prekopu v skladu s suverenostjo Egipta. Glede oborožitve Nemčije Nehru ni maral dati nobene izjave, vendar pa se je kategorično izrekel za enotnost Nemčije. O Koreji je Nehru dejal, da ne jemlje resno Sing Man Rijevega nasprotovanja proti prihodu tuji hčet v Južno Korejo za red in varnost pri izmenjavi vojnih ujetnikov.

DANES PO SVETU

Znaga opozicije v Italiji

»Pet let vladavine strank centra in sto milijonov ameriških dolarjev, vloženih v italijansko gospodarstvo, ni preprečilo levcu, da je dobila 1.500.000 glasov več kot leta 1948.« pravi agencija Reuter v prvem komentarju po italijanskih politih. Monarhistična in reakcionarna desnica — pravi AFP — sta dosegli velik uspeh, saj sta podvojili število glasov. Zanimivo je, da ne eni ne drugi niso dosegli uspeha na temelju kakega posebnega ideološkega programa. (Togliatti je bil pripravljen stopiti o koalicijsko vlado z De Gasperiem, fašisti Graziani je janno hočili De Gasperi jevo uspehe, De Gasperi pa je izražal priznanje Mussoliniju za napredek o Italiji, kralj ni podprl monarhistov, vsi skupaj pa imajo do Jugoslavije enako stališče. Programe so stranke na domestile z volilnim gesli. Osnovno geslo glavnega centra: Če vrujete o boga in če ljubite domovino, volite krščanske delegate! Leva opozicija: Glasujte proti »pozeruhom! Desna opozicija je izkoristila lakoto posebno o južnih krajih in je namesto gesel delila makarone.

Rezultati kažejo, da so volnici bolj cenili argumente opozicije. To dejstvo dobi še poseben pomen, če vemo, da je tudi Vatikan janno zahteval od katoličanov naj volijo De Gasperija. Volilni izidi pričajo, da so na volince oplinalo pred osem težavne gnot

Konferenca generalštabov v Atenah

Atene, 10. junija. — Danes do polne je nadaljevala delo konferenca predstavnikov generalštabov Jugoslavije, Grčije in Turčije. Trojni vojaški razgovori so predložno končani. Danes in jutri, če bo treba pa tudi v petek dopoldne bodo nadaljevali delo pri formiranju sklepov. Današnji atenski listi z zadovoljstvom poudarjajo ugoden potek razgovorov.

Orožje iz Kitajske

Hanoi, 10. junija (AFP). Vojaški krogi sporočajo, da so dobile Ho Si Minhove čete pred kra-kim iz Kitajske precejšnje količine težkega orožja, predvsem minometalice in topove. Francoskim pilotom se zadnje čase čedalje bolj upira nasprotnikovo pro-

Ali so atomski poskusi povzročili slabo vreme?

Washington, 10. jun. (United Press). Republikanski senator Ray Mendenhall je sinoči zahteval v kongresu, naj takoj sestavi komisija, ki bo raziskala, ali so atomski poskusi v Nevadi, ki so bili letošnje pomladi, vplivali na vreme v ZDA. Dejal je, da so ugotovili v ZDA od aprila do junija rekordno število nesreč, ki jih je povzročil nenadni tornado. Skupno je bilo v minulih 70 dneh 167 takih nesreč.

O uvozu masla in mleka v prahu

Washington, 10. junija (Reuter). — Predsednik Eisenhower je sinoči zma sal nad tistimi člani Kongresa, ki se bore za zaščito domače industrije z omejitvijo uvoza nekaterih izdelkov iz tulin. Na predsednikovo zahtevo je Kongres sinoči ukinil prepoved o uvozu masla in mleka v prahu. Spor okrog tega vprašanja je dvignil v Kongresu mnogo prahu, saj je šlo za načelno vprašanje, o katerem so bila mnenja deljena. Čeprav je prepoved o uvozu masla in mleka v prahu ukinjena, pa to še ne pomeni, da bo uvoz z ZDA za te predmete popolnoma prost. Na Kongresu so sklenili, da bo predsednik za vsako leto določil količino, ki jo bo mogoče uvoziti.

Reparacije Izraelu

Frankfurt, 10. junija (Reuter). Visoki funkcionar v zahodnonemškem odboru za reparacije je sinoči izjavil, da bo Zahodna Nemčija plačala posameznim židom Izraela skupno deset milijard mark kot odškodnino za nacistično preganjanje Židov. Odškodnino bo Nemčija plačala v glavnem z blagom. V začetku letošnjega leta sta obe državi podpisali sporazum o reparacijah, vzhodna Nemčija pa je odklonila plačilo reparacij Izraelu. Bonnški sporazum je takrat povzročil napete odnose med arabskimi deželami in Zahodno Nemčijo.

Nov sovjetski poskus z atomsko bombo

Washington, 10. jun. (r). Po informacijah ameriškega letalskega poveljstva je skupina ruskih strokovnjakov skupaj z Italijanom Pontecorvom odpotovala v arktične kraje, kjer bodo izvedli poskusno eksplozijo atomske bombe.

Nota bolgarski vladi

Beograd, 10. junija (Tanjug). Državno tajništvo za notranje zadeve FLRJ je danes izročilo bolgarskemu veleposlanstvu v Beogradu odgovor na bolgarsko noto z dne 18. maja 1953. V jugoslovanskem odgovoru poudarjajo, da so po podrobnem raziskovanju ugotovili, da so navedbe v bolgarski noti netačne. Bolgarsko ministristvo zunanjih zadev je v svoji noti omenilo obmejne incidente, ki so popolnoma izmišljeni, druge pa nepravilno prikazalo. Opisi v jugoslovanski noti in v njej navedena dejstva očitno kažejo, da so za te incidente krivi samo bolgarski obmejni organi. Omenjena dejstva v jugoslovanski noti dokazujejo, da bolgarske oblasti ne kažejo pripravljenosti za normaliziranje stanja na jugoslovansko-bolgarski meji, temveč tudi nadalje tolerirajo takšno stanje, kar očitno dokazujejo najnovejši incidenti, ki so jih izzvali bolgarski organi. Samo v aprilu tega leta so bolgarski obmejni organi izzvali 31 incidentov. Obmejni incidenti so bili tudi v maju.

Plenum madžarskih političnih beguncev Zagreb, 10. junija. Na razširjenem plenumu pododpora madžarskih političnih beguncev na Hrvaškem so danes razpravljali o nekaterih notranjih organizacijskih vprašanjih in objavili podatke o sedanjem položaju madžarskega naroda. »Gospodarski in politični položaj na Madžarskem je iz dneva v dan bolj kritičen,« je dejal tajnik pododpora madžarskih političnih beguncev na Hrvaškem Otto Somogy. V Jugoslavijo je pribežalo do sedaj po nepopolnih podatkih okrog 2200 ljudi iz vseh slojev madžarskega naroda. Na Hrvaškem jih živi 600.

Delovski nemiri in zastoj v tovarnah

Delavci pravijo, da bodo tudi oni delali v razmerju 1 : 50, kakor so jim zamenjali mezde Dunaj, 10. jun. (Tanjug). Begunci, ki prihajajo te dni iz Češkoslovaške v München, izjavljajo, da so pekarniški delavci na Vrsovcih v Pragi prenehali delati 5. junija, tako da je morala vojska peči kruh za prebivalstvo. Podobno se je dogajalo še v nekaterih drugih praških podjetjih, kjer delavci prav tako niso hoteli delati. Ponekod so delavci sicer začeli delati, vendar delajo malomarno in počasi (n. pr. Sokolovo in Stalingrad), češ da tudi oni delajo v razmerju 1:50, se pravi, tako kot so jim zamenjali v naprej plačane mezde za junij. Kot je znano, zamenjujejo na Češkoslovaškem denar v razmerju 50 starih kron za eno novo. Izjema pri zamenjavi so vsote do 300 kron, ki jih zamenjujejo v razmerju pet starih za eno novo. Denarne vloge v bankah in hranilnicah zamenjajo v različnem razmerju, in sicer od 5—30 starih kron za eno novo. Zanimivo je, da so državne nagrade, vlozene v bankah, izvzete pri teh lestvicah in da jih izplačujejo v razmerju 5 starih za eno novo ne glede na vsoto.

Za združeno Nemčijo

Skoraj soglasni pristane parlamenta na Adenauerjev program za nemško državno pogodbo Bonn, 10. junija (Tanjug). Na zelo burni seji zahodnonemškega parlamenta je danes kancler Adenauer razložil pet osnovnih postavk svoje vlade za bližnji razvoj veseli. Potrebne so svobodne volitve za vso Nemčijo, sestaviti je treba splošno nemško vlado, skleniti nemško mirovno pogodbo, s katero se naj uredijo vsa ozemeljska vprašanja, in dovoliti je treba splošni nemški vladi ureditve odnošajev z drugimi državami na osnovi načel in ciljev OZN.

Nov volilni sistem v Zahodni Nemčiji

Posebni odbor za volilni zakon pri zahodnonemškem parlamentu je danes sprejel osnutek novega volilnega zakona, ki ga je pripravila svobodna demokratska stranka. Za osnutek je glasovalo 17 članov odbora socialno-demokratske stranke, svobodne demokratske stranke in federalistične unije, 12 članov krščanskodemokratske in krščanskosocialne unije ter demokratske stranke pa je glasovalo proti. Zakon bodo predložili parlamentu prihodnje sredo.

Zmanjšanje ameriške pomoči

Washington, 10. junija (AFP). Zunanje-politični odbor pri ameriškem senatu je danes sklenil zmanjšati kredite v znesku 5447 milijonov dolarjev za pomoč inozemstvu, kakor jih je predlagal Eisenhower, za 150 milijonov dolarjev. Skrčila naj bi se posojila za posebno orožje za ameriške zaveznike.

»Ogenj na vsakogar, ki bi kršil naš zračni prostor!«

davi demantirali poročila, da namerava predsednik Sing Man Ri odpotovati v ZDA na razgovore s predsednikom Eisenhowerjem. Poudarjajo, da želi Sing Man Ri ostati v deželi v trenutku, ko »postaja položaj tako resen«.

Novica o odhodu Sing Man Rija v Washington se je razširila varjali o vprašanju premirja na Koreji.

Seoul, 10. junija (r). — V južnokorejski poslanski zbornici so pričeli danes popoldne razpravljati o načrtu, po katerem naj bi južnokorejska vlada sklenila zvezno pogodbo s Cangkajškovo vlado na Formozu.

Nihče ne sme pozabiti

da OZN ne more predstavljati le enega naroda je izjavil predsednik Eisenhower v pozivu k enotnosti v ZDA in med zavezniki

Mineapolis, 10. junija (AFP). Predsednik Eisenhower je danes naslovil na ameriški narod poziv k enotnosti med zavezniki in enotnosti v ZDA. V govoru, ki ga je imel v Trgovski zbornici v Mineapolisu, je poudaril, da si danes nobena dežela v svetu ne more sama zagotoviti popolne varnosti in da mora Amerika prav tako računati z zavezniki kakor z lastnimi vojaškimi silami. Nihče ne sme pozabiti, da Združeni narodi ne morejo predstavljati želja in koncepcij enega samega naroda. Vojaška in gospodarska moč ZDA sta skupni činitelj. Nobena se ne more razvijati na škodo druge. Ameriški narod in vsi narodi, ki branijo svobodo, so združeni zaradi skupne potrebe, noben narod si ne more sam zagotoviti varnosti.

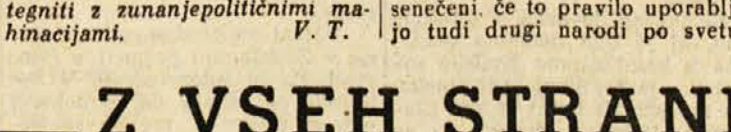
Z VSEH STRANI SVETA

ZDA

Ali so atomski poskusi povzročili slabo vreme? Washington, 10. jun. (United Press). Republikanski senator Ray Mendenhall je sinoči zahteval v kongresu, naj takoj sestavi komisija, ki bo raziskala, ali so atomski poskusi v Nevadi, ki so bili letošnje pomladi, vplivali na vreme v ZDA. Dejal je, da so ugotovili v ZDA od aprila do junija rekordno število nesreč, ki jih je povzročil nenadni tornado. Skupno je bilo v minulih 70 dneh 167 takih nesreč.

FRANCIJA

Posvet Vinje

Vincent Auriol

VZHODNA NEMCIJA

Walter Bartem pobegnil Berlin, 10. jun. (AFP). Glasilo ameriških zasedbenih oblasti v Zahodni Nemčiji »Neue Zeitung« piše, da je pobegnil v Zahodno Nemčijo Walter Bartem, šef kabineta pri predsedniku Vzhodne Nemčije Wilhelmu Piecku. List piše, da je Herman Mattern, predsednik centralne nadzorne komisije Enotne socialistične stranke v Nemčiji obtožil Bartena, da je dovolil v svojem stanovanju v zahodnem Berlinu sestanke Franza Dorneta, ki je bil nedavno razrešen dolžnosti v politbiroju Enotne socialistične stranke, z Neolom Fiedlom, o katerem pravijo, da je ameriški agent. Bartem je bil dolgoletni član KP Nemčije.

REPARACIJE IZRAELU

Frankfurt, 10. junija (Reuter). Visoki funkcionar v zahodnonemškem odboru za reparacije je sinoči izjavil, da bo Zahodna Nemčija plačala posameznim židom Izraela skupno deset milijard mark kot odškodnino za nacistično preganjanje Židov. Odškodnino bo Nemčija plačala v glavnem z blagom. V začetku letošnjega leta sta obe državi podpisali sporazum o reparacijah, vzhodna Nemčija pa je odklonila plačilo reparacij Izraelu. Bonnški sporazum je takrat povzročil napete odnose med arabskimi deželami in Zahodno Nemčijo.

NOV SOVJETSKI POSKUS Z ATOMSKO BOMBO

Washington, 10. jun. (r). Po informacijah ameriškega letalskega poveljstva je skupina ruskih strokovnjakov skupaj z Italijanom Pontecorvom odpotovala v arktične kraje, kjer bodo izvedli poskusno eksplozijo atomske bombe.

REPARACIJE IZRAELU

Frankfurt, 10. junija (Reuter). Visoki funkcionar v zahodnonemškem odboru za reparacije je sinoči izjavil, da bo Zahodna Nemčija plačala posameznim židom Izraela skupno deset milijard mark kot odškodnino za nacistično preganjanje Židov. Odškodnino bo Nemčija plačala v glavnem z blagom. V začetku letošnjega leta sta obe državi podpisali sporazum o reparacijah, vzhodna Nemčija pa je odklonila plačilo reparacij Izraelu. Bonnški sporazum je takrat povzročil napete odnose med arabskimi deželami in Zahodno Nemčijo.

NOV SOVJETSKI POSKUS Z ATOMSKO BOMBO

Washington, 10. jun. (r). Po informacijah ameriškega letalskega poveljstva je skupina ruskih strokovnjakov skupaj z Italijanom Pontecorvom odpotovala v arktične kraje, kjer bodo izvedli poskusno eksplozijo atomske bombe.

REPARACIJE IZRAELU

Frankfurt, 10. junija (Reuter). Visoki funkcionar v zahodnonemškem odboru za reparacije je sinoči izjavil, da bo Zahodna Nemčija plačala posameznim židom Izraela skupno deset milijard mark kot odškodnino za nacistično preganjanje Židov. Odškodnino bo Nemčija plačala v glavnem z blagom. V začetku letošnjega leta sta obe državi podpisali sporazum o reparacijah, vzhodna Nemčija pa je odklonila plačilo reparacij Izraelu. Bonnški sporazum je takrat povzročil napete odnose med arabskimi deželami in Zahodno Nemčijo.

VLADNA KRIZA V FRANCIJI

GEORGE BIDAULT zahteval investituro

Narodnorepublikanski prvak je izjavil, da bo zahteval od skupščine posebna pooblastila

(Od stalnega dopisnika »Borbe«) Pariz, 10. junija. — Kot je bilo pričakovati, je deklaracija narodnorepublikanskega prvaka Georgesa Bidaulta, ki je danes zahteval investituro, kompromis, preračunan na to, da zbere vladna večina vse stranke centra in desnice od radikalnih socialistov do degolistov. Kot noben kompromis, tudi ta deklaracija ni zbudila posebnega navdušenja.

Po poslanju, ki je spremljalo posamezne dele deklaracije, lahko sklepamo, da umerjeni in neodvisni niso kdo ve kaj navdušeni nad Bidaultovo zahtevo, ki je želel dobiti od parlamenta »razširjene pravice«. Pozitivno stališče Georgesa Bidaulta do evropske armade, posebno pa njegova izjava, da bo povezana z ratifikacijo pogodbe o evropski armadi tudi usoda njegove vlade, pa ni bila nagrana s ploskanjem v degolističnih poslanskih klofeh.

Kot že vsi njegovi predniki, je tudi Bidault opisal zelo slab položaj francoskih financ. Pročrčunski primanjkljaj znaša že sedaj 750 milijard frankov. Ta primanjkljaj se poveča vsak mesec povprečno za novih 50—60 milijard. Georges Bidault je predlagal reorganizacijo uprave, javne službe in nacionaliziranih podjetij, revizijo državnih nabav, boj proti odvečnemu posredništvu v distribucijski mreži, gradnjo stanovanj itd. Da bo mogoč uresničiti ta finančni in gospodarski načrt, je Bidault zahteval od parlamenta, naj mu da »razširjene pravice« za dobo enega leta. Bidaultova vlada bi v glavnem nadaljevala dosedanja zunanjo politiko. V Indokini je treba pospešiti konec vojne. Francosko akcijo v Indokini je treba po Bidaultovem mnenju nadaljevati, »če se da, s pogajanjii. O Tunisu in Maroku je Bidault dejal: »Zagotoviti pravice in koristi Francije ter skrbeti za notranjo avtonomijo.« Danes popoldne bodo razpravljali o njegovi deklaraciji. Od izida te razprave, posebno od odgovorov, ki jih bo dal mandator na vprašanja zastopnikov posameznih parlamentarnih skupin, bo odvisno, ali bo dobil investituro. Po današnjem vzdušju v parlamentu bi Bidaultu ne mogli napovedovati uspeha. Kaže celo, da nima kdo ve kaj upanja. Neodvisni in kmečki poslanci niso zadovoljni z Bidaultovim predlogom o reorganizaciji trga in distribucije, degolisti pa se ne navdušujejo za Bidaultovo stališče do evropske armade, posebno ne za njegovo izjavo, da bo z ratifikacijo evropske armade povezana tudi zaupnica vladi. To pa praktično pomeni, da bi Bidault v primeru, če bi ne bila ratificirana pogodba o evropski armadi, najbrž razpustil sedanji parlament. Socialisti bodo glasovali proti investituri.

M. Vitorović

POLOZAJ NA ČEŠKOSLOVAŠKEM

Delovski nemiri in zastoj v tovarnah

Delavci pravijo, da bodo tudi oni delali v razmerju 1 : 50, kakor so jim zamenjali mezde

Dunaj, 10. jun. (Tanjug). Begunci, ki prihajajo te dni iz Češkoslovaške v München, izjavljajo, da so pekarniški delavci na Vrsovcih v Pragi prenehali delati 5. junija, tako da je morala vojska peči kruh za prebivalstvo. Podobno se je dogajalo še v nekaterih drugih praških podjetjih, kjer delavci prav tako niso hoteli delati. Ponekod so delavci sicer začeli delati, vendar delajo malomarno in počasi (n. pr. Sokolovo in Stalingrad), češ da tudi oni delajo v razmerju 1:50, se pravi, tako kot so jim zamenjali v naprej plačane mezde za junij. Kot je znano, zamenjujejo na Češkoslovaškem denar v razmerju 50 starih kron za eno novo. Izjema pri zamenjavi so vsote do 300 kron, ki jih zamenjujejo v razmerju pet starih za eno novo. Denarne vloge v bankah in hranilnicah zamenjajo v različnem razmerju, in sicer od 5—30 starih kron za eno novo. Zanimivo je, da so državne nagrade, vlozene v bankah, izvzete pri teh lestvicah in da jih izplačujejo v razmerju 5 starih za eno novo ne glede na vsoto.

Begunci iz Češkoslovaške potrjujejo vesti o demonstracijah v Plznu. Begunci pravijo, da so se dogajale podobne reči tudi v Ostravi, Brnu, Bratislavi in v še nekaterih drugih mestih, kjer so uvedli obredno stanje. V Bratislavo baje sploh ni mogoče potovati.

Za združeno Nemčijo

Skoraj soglasni pristane parlamenta na Adenauerjev program za nemško državno pogodbo

Bonn, 10. junija (Tanjug). Na zelo burni seji zahodnonemškega parlamenta je danes kancler Adenauer razložil pet osnovnih postavk svoje vlade za bližnji razvoj veseli. Potrebne so svobodne volitve za vso Nemčijo, sestaviti je treba splošno nemško vlado, skleniti nemško mirovno pogodbo, s katero se naj uredijo vsa ozemeljska vprašanja, in dovoliti je treba splošni nemški vladi ureditve odnošajev z drugimi državami na osnovi načel in ciljev OZN.

Nov volilni sistem v Zahodni Nemčiji

Posebni odbor za volilni zakon pri zahodnonemškem parlamentu je danes sprejel osnutek novega volilnega zakona, ki ga je pripravila svobodna demokratska stranka. Za osnutek je glasovalo 17 članov odbora socialno-demokratske stranke, svobodne demokratske stranke in federalistične unije, 12 članov krščanskodemokratske in krščanskosocialne unije ter demokratske stranke pa je glasovalo proti. Zakon bodo predložili parlamentu prihodnje sredo.

Zmanjšanje ameriške pomoči

Washington, 10. junija (AFP). Zunanje-politični odbor pri ameriškem senatu je danes sklenil zmanjšati kredite v znesku 5447 milijonov dolarjev za pomoč inozemstvu, kakor jih je predlagal Eisenhower, za 150 milijonov dolarjev. Skrčila naj bi se posojila za posebno orožje za ameriške zaveznike.

Svet proizvajalcev je imel prav

Ni še dolgo tega, kar je bil izvoljen v somborskem okraju Svet proizvajalcev, vendar že lahko ugotovimo, da so odborniki pri delu samostojni in da že sistematično spremljajo gospodarska vprašanja. Na zadnjih sejah so v glavnem sprejemali zaključne račune. Člani Sveta so ugotovili, da so poročila odborovih komisij preveč suhoparna, da so polna števil, manjka pa nadrobna analiza, ki bi pokazala, kako so podjetja poslovala in kako so si ustvarila presežke v skladih, za kaj bodo uporabila te presežke in zakaj so bila nekatera podjetja nerentabilna. Svet je popolnoma upravičeno zahteval izčrpnjša poročila.

Po daljši razpravi je Svet zavrnil dva zaključna računa, in sicer račun Tovarne nogavic »Vukica Mitrovič« ter trgovskega podjetja »Gramag« v Apatinu. Komisija je poročala, da so ustvarili v tovarni nogavic presežek 11,8 milijona dinarjev, ni pa mogla ugotoviti, kako si je mogel tovarniški kolektiv ustvariti tolikšen presežek v skladu za plače, ko pa so delavci prejeli skoraj vse leto samo 80-odstotne plače. — Zaključni račun so odklonili. Odborniki so sklenili ponovno pregledati celotno poslovanje tovarne. Sele na naslednji seji so zadevo razčistili. Presežek v skladu za plače je kolektiv dosegel zaradi zvišanja cen proti koncu lanskega leta. Takratni položaj je izkoristil za prodajo zalog po znatno višjih cenah, kot so bile proizvodne. To pomeni, da presežek ni zaslug kolektiva, marveč izrednih razmer na trgu. Po teh podatkih je sklenil Svet proizvajalcev, da sme kolektiv razdeliti samo 10 odstotkov presežka, vse drugo pa prenesti v sklad za samostojno razpolaganje.

Ali je bil tak sklep sveta proizvajalcev pravi? Če bi ocenjevali po pravicah in dolžnostih Sveta proizvajalcev po Zakonu o ljudskih odborih, potem je napravil napako. Če pa je izdal tak sklep zato, da prepreči nepravilne težnje podjetja, ki hoče razdeliti nezasluzeni denar, potem je mogoče najti opravičilo ne glede na to, ali je v zakonu zapisano ali ne.

Ta primer kaže, da odborniki Sveta proizvajalcev v Somboru pravilno razumejo bistvo in duha zakona. Svet proizvajalcev se mora boriti za nove, socialistične odnose v delovnih kolektivih in sploh v skupnosti. J. Ilič

Zdravo, gorenjski borci

Pred proslavo 11. obletnice Kokrškega odreda

V soboto in nedeljo — 13. in 14. junija — bo v vzhodni Storžica, v Goricih pri Solniku, proslava 11. obletnice Kokrškega odreda.

Kokrški odred je začel rasti iz Kokrške čete, katere jedro se je rodilo v Senčurju. V ostri zmagi 1941/42 je četa doživljala hude dni, a kljub temu vztrajno rasla. Sredi aprila 1942 je štela že 52 borec in izvršila več akcij, ki so Nemce hudo vznemirjale. Najbolj pa jih je razdrtila akcija v Zg. Brnikih, ko so partizani ubili tri Nemce in razbili v gostilni še Hitlerjeve slike.

Tedaj, po tej akciji, je prvokrat močno zapokalo v Udinborštu, kamor so navallili Nemci z močnimi silami 16. in 17. aprila. Četa je tu imela pet mrtvih, hkrati se je odigrala v podzemeljski jami pri Okroglem nepozabna herojska tragedija 13 borec, ki so si rajši sami vzeli življenje, kakor da bi prišli živi Nemcem v krepilje.

Četa se je potem zopet zbrala, okrepila z novimi borci, prešla spet v ofenzivo. In 18. junija je bil ustanovljen 11. bataljon, imenovan Kokrški. Medtem pa je štab I. grupe odredov s komandantom Gregorčičem na Čerku že postavil prvi štab novega Kokrškega odreda. Za komandanta je bil imenovan Matevž Kovač-Tomaž, za politkomisarja pa Ivan Brtoncelj Johan.

Ta odred ima za seboj slavno zgodovino, doživeto v posebnih gorenjskih pogojih. Okupator je 1942 leta hotel na vsak način likvidirati osvobodilno gibanje. Ko so na Dolenskem in Notranjskem že nastajale prve naše brigade, so gorenjski partizani bili boji za svoj obstoj. Tako je ravno ta, Kokrški bataljon, sprejel nase veliko breme: v septembru je čez 6000 podivjanih Nemcev navallilo nanj v Udinborštu. V hodih bojih je bil bataljon razbit. Bilo je čez 40 mrtvih, nekaj partizanov pa je bilo ujetih.

Vrenie v ptujski tovarni perila

Delavke so se dvignile proti nesolidnemu gospodarjenju uprave

Ze nekaj časa se šušlja v Ptuj, o nepravilnostih v tovarni perila »Delta« in tudi v časopisje je prišlo o tem nekaj vesti, ki pa so bile pomanjkljive. Stvari so se zapletle, zato bo prav, da se o njih tudi javno razpravlja. V naslednjem priobčujemo nastavek našega ptujskega dopisnika.

Ko sta zamenjala dirigirano proizvodnjo in razdeljevanje prosta prodaja in svobodno trgovanje, je zašla ptujska tovarna perila »Delta« v težave. Glavni odbor Zveze VVI, tovarni nadrejeni organ, je krivdo pripisal tedanjemu direktorju, tov. V. F., in ga je zato zamenjal. Novi direktor se je takoj lotil ostrih ukrepov in žel z njimi precej, toda le nekaj trenutnih uspehov. Je tekstilni strokovnjak, spozna se na blago in ima tudi poslovna znanstva. Kolektiv je kmalu delil dobiček. Bilanca je pokazala več milijonov din skladu za presežke plač. Ugodna kupčija, ki je trajala do letošnjega januarja, je omrtvila delavski svet in upravni odbor, ki sta vse prepusila direktorju, sama pa sta se le redko sestala. Direktor pravi, da je bil prisiljen govoriti sam, ker so bili člani delavskega sveta pasivni. Direktorji ukrepi so bili sunkoviti: zdaj se je zagnal v pretirano kopicenje zalog, zdaj spet se je lotil korakov, ki so povzročali hudo kri.

Toda poslovanje je bilo precej špekulativno, uprava je cene nehalno spreminjala, zaupanje kupcev je ugotovila utajo prometnega davka in čudno nabavljanje dolarjev. Zunanji blesk prvih mesecev gospodarjenja novega direktorja je začel bledeti. Delavke so začele razmišljati o izsledkih revizije. Spoznavale so, da vodstvo ne dela prav in so sklenile,

da bodo napravile temu konec in da bodo, če ne bo šlo drugače, zahtevale tudi razrešitev direktorja.

BUREN OBCNI ZBOR

Direktor in njegovi somišljeniki so začutili odpor delavstva. Iskali so ljudi, ki so po njihovem mnenju hujskali delavce. Kolektiv se je razdelil: na eni strani so bili vsi, ki so bili kakor koli skrivni za nepravilnosti, na drugi strani pa delavstvo, ki je zahtevalo, da se stvari razčistijo in da postane direktor le organ delavskega upravljanja, ne pa samostojen gospodar podjetja. Prvi udar so pripravljali delavci z volitvami sindikalnega odbora.

Na občnem zboru so delavke napadle nepravilnosti in zahtevale, da vodijo podjetje organi delavskega upravljanja. Delavstvo je na volitvah zmagovalo, izvoljen ni bil niti en kandidat z direktorjeve strani. Tudi direktor je bil pripravljen. Zigosal je nepravilnosti delavcev, zlasti slabo delo v šivalnici. Delavke so povedale svoja stremeljenja in poudarjale, da morajo državna podjetja prva odvajati državi določena denarna sredstva, nikakor pa jih ne smejo utajevati.

Po občnem zboru je že kazalo, da bo zavladalo v tovarni znošno vzdušje. Direktor je začel poslušati mnenja delavstva. Tedaj pa je z razveljavitvijo občnega zbora sindikalne podružnice prišel nov sunek proti delavkam.

»ČE NE BOSTE UBOGALE, BOMO PRESELLI TOVARNO«

Dva dni po občnem zboru je prišel v tovarno tajnik Republiškega odbora sindikata tekstilcev in po razgovoru z direktorjem, prejšnjim predsednikom sindikata, sekretarjem organizacije ZKJ, delovnim predsednikom občnega zbora in komercialnim šefom obšodil občni zbor, čes da je to anarhija in da je treba občni zbor razveljaviti. Delavkam je dejal, da so izrabile zbor za osebna obračunavanja in da morajo ubogati, sicer bodo tovarno prestavili kam drugam. Po njegovem odhodu je triumfalno direktorska stran. Na javnem sestanku članov ZKJ je napadla ljudi, ki so po njenem mnenju hujskali delavce, Francu Vučaku pa je zapretila s kaznijo.

DELAJSKI SVET SE JE POSTAVIL NA NOGE

Posvetovanja s sekretarjem okrajnega komiteja, tov. Jožetom Tramskom je delavke okrepilo v prepričanju, da so na pravi poti. Naknadne volitve sindikalnega odbora in delavskega sveta so pokazale voljo delavstva. Nova predsednica delavskega sveta, tovarišica Marija Jurgec je zahtevala, da prihaja na sejo direktor (poprej je direktor pošiljal svojega zastopnika), da sliši mnenja in da izpolnjuje sklepe delavskega sveta.

Sele sedaj so se popolnoma razgalile slabe strani lanskega poslovanja. V tovarni se je nakopičilo blago, ki ne gre v denar. Zaloge so se nabrale v večji meri, kakor dovoljujejo krediti, komerciala je več nabavljala, kakor prodajala. Grosisti štejejo tovarni v zlo čudno izpreminjanje cen, zamerijo ji prodajo s popusti detajlistom, detajlisti pa se pritožujejo zato, ker je tovarna prodajala s popustom blago tudi neposredno sindikalnim podružnicam. Zato bodo morali napeti delavski svet, upravni odbor, direktor in celoten kolektiv vse sile, da si bodo pridobili nazaj ugled in premagali težave, v katere je podjetje zabredlo. V. C.

SPOR V ZAJAČI

Zajača, 10. jun. Po prijetni vožnji skozi Štirsko dolino se nam odpre pogled na Gučevo rudniško kolonijo in jaške po pobočjih. Nehote se nam vsili misel, da je v tej bogati in lepi pokrajini vse prijetno in dobro.

Rudarji so prisrčni ljudje. Ponošni so na svoje uspehe in radi pripovedujejo o tem, kako so trikratno povečali pridobivanje antimona in zgradili nove flotacije v Brasini. O razmerah v Zajači in medsebojnih stikih pa neradi govorijo.

Udeležili smo se slavnostnega sestanka celotnega kolektiva. Stari delavski svet bo izročil upravljanje podjetja novemu. Pričakovali so zanimivo diskusijo.

Med volitvami so člani zahtevali, naj bo predsednik spet elektromehanik Ratomir Trost, odklonili pa so vse ravnateljeve predloge. Tedaj še nismo vedeli, da je bilo to pravzaprav nadaljevanje starega spora.

Kmalu je dopisništvo »Borbe« prejelo članek nekega zajačarskega delavca, ki govori o krivicah v rudniku. Zopet smo odptoval v Zajačo. Pogovori s tamkajšnjimi ljudmi so bili zelo težavni. Postopoma pa smo spoznali položaj. Pred letom dni je bil delavski svet popolnoma podrejen ravnatelju podjetja. Vse so že vnaprej pripravili, svet je moral le kimati. Ko pa je bil za predsednika izvoljen Ratomir Trost, se je stanje izpremenilo. Trost se je trudil, da bi bil delavski svet v odločitvah manj odvisen. Ravnatelj Luka Dereta pa je hotel delati po starem kopitu. V kolektivu so nastajali spori. Trosta podpira večina delavcev, ker skrbi za koristi podjetja. Nasprotuje mu le del uslužbencev in voditeljev.

Ravnatelj je hotel opogniti odločnega predsednika delavskega sveta. Upravni odbor, v katerem so bili njegovi privrženci, ga je podpiral.

Tako so sestavili verigo, ki naj kroti ostale. Manjkal ji je le še en člen: predsednik delavskega sveta. Ta pa se je bil odločil, da bo verigo pretrgal. Kasneje se je pokazalo, da za to ni imel dovolj moči. Čeprav mu člani sveta pri-

trjujejo, se ga na konferencah ne upajo podpreti. Navadno molče. Trost pravi, da je hotel izpolniti sklepe šestega kongresa. Upa da bo pri tem morda uspel kdo drug, če so njemu preprečili. Odpor kolektiva proti samovoljnosti manjšine je dosegel vrhunec na banketu, ki so ga pripravili pred odhodom tehničnega ravnatelja podjetja. Banket so organizirali, ne da bi upravni odbor in delavski svet o tem kaj slutila. Ravnatelj, ki so mu priredili banket, je vedno škodoval podjetju, stalno pa je zahteval večjo plačo. Na banketu mu je predsednik sindikalne podružnice podaril uro kot darilo kolektiva, ne da bi kolektiv o tem kaj vedel. Kupil ga je z denarjem sindikalne članarine. Medtem pa leži deset tovarišev v ambulanti, ki so potrebni materialne pomoči.

Delavci so bili ogorčeni in so poslali protest delavskemu svetu. Izjavili so, da ne priznajo stroškov banketa. Protest je podpisalo 80 delavcev. Voditelji podjetja so se vznemirili in zasnovali nenavaden načrt.

Najprej so sklicali sestanek komiteja Zveze komunistov. Med njimi je bil Trost. Moral se je boriti sam proti vsem. Ravnatelj je kritiziral njegovo »nepravilno pojmovanje« delavskega samoupravljanja. Trost je ogorčen položaj člansko izkaznico Zveze komunistov na mizo in jo hotel vrniti. Komite je zahteval, da ga mora Trost odslej ubogati. Trost je tedaj odstopil. Komite je s tem dosegel, kar je hotel. Ravnatelj je pred kolektivom izjavil, da mora Trost na zdravljenje in mu izbral namestnika. Predlagal je seveda enega svojih pristašev.

Odtlej v Zajači molče in čakajo. Rudarji neradi govorijo. Pravi, da ne smejo odkrito reči, kar mislijo. Potrebovali bi več takih Trostov, da bi izpremenili nezdružno stanje.

Ko smo se v deževnem vremenu vračali iz Zajače, smo ob odhodu iz rudnika videli nad vrati z velikimi črkami napisano geslo: »S socialistično demokracijo krepijo delavsko samoupravljanje!« Rudarji iz Zajače molče.

Ljubomir Zunič

Ali bodo brez inženirjev?

V nekaterih podjetjih se branijo mladih inženirjev, namesto da bi jim omogočili, da bi svoje teoretično znanje koristno prepletli s praktičnim

Ker so se mladi inženirji-kemiki pritoževali, da v podjetjih pogosto ne razumejo njihovega položaja in pomena v industriji, je Društvo kemikov Srbije sklicalo sestanek, na katerem je pregledalo takšne primere. Podjetja pogosto ne dajejo sprejeti mladih inženirjev, čeprav nimajo dovolj usposobljenih kadrov, ker menijo, da bodo tako prihranili pri plačah.

Nekateri celo menijo, da je treba podjetjem omogočiti, da ne bi plačevala akumulacije od plač mladih strokovnjakov, ki so na stažu, ker bi tako dobili vzpodbudo za njihovo nastavitve.

Pokazalo se je, da je teoretično znanje, ki si ga pridobijo mladi inženirji in tehniki med šolanjem, v

splošnem zadovoljivo, precej pa jim primanjkuje praktičnega znanja in izkušenj. Sole bi mogle deloma dopolniti to praznino z ustanavljanjem polzakusnih oddelkov, z aparati in pripravami za osnovne neorganske in organske operacije v kemični industriji. Ker pa doslej nimajo materialnih sredstev, bi jih morali dobiti iz proračunov in iz gospodarstva, ki je tudi zainteresirano na kadrih.

Tudi kadre je treba preskrbeti z najnujnejšo strokovno literaturo in posameznih podjetjih, zagotoviti občasne stike s podobnimi industrijskimi doma in na tujem, prirejati posebne tečaje, organizirati ekskurzije itd. Ne gre pa zgolj za mlade inženirje in tehnike kemične stroke, marveč je ponekod tudi napačno gledanje na tehnične kadre tudi na splošno. Krivo je tudi obrtniško pojmovanje industrije. Mislimo namreč samo na proizvodnjo, ne pa tudi na projektiranje in na priprave, od katerih je odvisna uspešna proizvodnja.

Skupina inženirjev je našla nekaj primerov v odboru za gospodarstvo Srbije, ki to očitno potrjujejo. Podjetje »Miha Marinko« v Sloveniji ima na 300 delavcev v konstrukcijskem biroju 71 strokovnjakov in prav zato uspešno konkurira in duši večja podjetja. V »Jastrebcu« se je prej pripetilo, da so konstrukcijski biroji skrčili, »Litostroje« pa je te strokovnjake odprli rok sprejeli. Podjetje »Potisje« nekaj časa ni imelo nobene inženirja in zato še zdaj čuti posledice itd.

Nekatera društva inženirjev in tehnikov nameravajo po strokah sklicati širša posvetovanja, na katerih bi sodelovali tudi predstavniki delavskih svetov in upravnih odborov, da bi se o teh vprašanjih podrobneje pogovorili.

V Bosni letina dobro kaže

Računajo, da bodo letos v Bosni pridelali nad 17.000 vagonov sliv

Sarajevo, 9. junija. Zadnje dni so se kmetijski pridelki skoraj po vseh krajih Bosne in Hercegovine znatno pocenili. Letina kaže zelo dobro. Kmetje samo še čakajo, da bi nehali deževati in da bi posljajlo toplo sonce, pa bo kmetijskih pridelkov, zlasti sadja in sočivja, obilo. V ljubuškem okraju že žanjejo ječmen in zrodno pšenico.

V Sarajevu je bila večeraj konferenca o pripravah na letošnje obiranje sadja. Strokovnjaki računajo, da bo letina dobra in da bodo kmetje v Bosni pridelali nad 17.000 vagonov sliv. Na konferenci so predlagali cene za slive od 8 do 12 din. za suho pa 50 do 60 din kilogram. V več okrajih so že pripravili embalažo za slive in kotle za kuhanje pekmeza.

Cene kmetijskih pridelkov so zelo različne. V nekaterih krajih so za

Navadno zabavljajo čez Narodno banko, če njena evidenca s svojimi pokazatelji ugotovi, da ima to ali ono podjetje manjše dohodek kakor trdi. Tedaj privlečejo iz knjigovodstva razne račune, ki dokazujejo nasprotno. In često se zgodi, da imajo kalkulanti podjetja prav. Kaj pa, če banka izkaže večji dohodek?

Minulo soboto smo lahko slišali v Zavodu za planiranje v Beogradu zanimiv primer, ki se je pripetil v sladkornih tovarnah. Banka je ugotovila, da imajo ta podjetja znatno večji dohodek, kakor so pričakovala. Nastali so znatni presežki za razdelitev, tako da so kaj lahko izplačali trinajsto plačo.

Sladkorna tovarna v Zrenjaninu, ki je bila nedavno vključena v kombinirano živilsko industrijo, je to tako tudi storila. Ves kolektiv je dobil po eno plačo več. Nekateri delavci so se zelo začudili, od kod tolikšen zaslugek, ker so lani zaradi manjšega pridelka sladkorne pese izpolnili plan samo 37-odstotno! Toda uprava podjetja je bila bolj ekonomist kakor planerji. Njena kalkulantka roka je našla tudi tisto, česar banka ni vedela.

Tovarna je imela iz proizvodnje leta 1951 velike rezerve sladkorja, tako imenovane zaloge, ki jih je prodala leta 1952. In tako je nastal denarni presežek. Plačni skloj iz knjigovodstva je trinajsto plačo v skupnem znesku 4.500.000 din. Direktor se sicer s tem ni strinjal. Toda kaj se je zgodilo potem?

Ko so v taistih kolektivih sestavili zaključne račune, so videli, da so kalkulanti ocenili rentabilnost poslovanja v glavnem po zalogah blaga oziroma po prodanem sladkorju še iz leta 1951. In napravili so drugo bilanco: zaslužili niso niti polne plače, marveč samo 80 odstotkov (!), ostali denar pa bodo morali vrniti.

Včeraj so predstavniki tovarne v Zrenjaninu prispeli v Beograd, da bi intervenirali. V kolektivu se kesajo, da so pohiteli pojedsti presežke, preden so vedeli, da so res njihovi.

Zaključni računi so pokazali tudi naslednje napake v podjetjih: Solarna pri Tuzli ima za 33 milijonov embalaže. To pa ne v knjigovodstvu, ne v zaključnem računu ni izkazano. Kam bi torej šel ta denar, da ni evidentiran? Po gradbenih podjetjih naletimo tudi na čisto profitarne težnje: da prikazujejo prihranek gradiva izključno v različni cen (kupijo ceneje, zaračunajo pa draže in več po količini, ker so investitorji še zmeraj navajeni na dozdnevne kredite — država plača, in to slabo kontrolirajo).

Jugoslavija razstavlja lesne izdelke v Trstu

Ljubljana, 10. junija. — Razstave lesa in lesnih izdelkov v Trstu, ki bo ob velesejmu, se bo udeležila tudi naša država. Naš izločbeni prostor bo obsegal 172 kvadratnih metrov. Jugoslavijo bodo zastopala največja lesna podjetja Hrvaške in Slovenije, ki bodo razstavila neobdelan, gradbeni les, oglje, lesno volno, lesno embalažo, galanterijo, pohištvo in druge izdelke, kakor vezane plošče, panel plošče, parkete in eterična olja. Razen Jugoslavije bosta izmed evropskih držav razstavljali samo Avstrija in Nemčija.

TURIZEM SLOVENIJE V ŠTEVILKAH

V 123 turističnih krajih Slovenije je na razpolago skupno 7465 postelj. Na prvem mestu je Bled z 899 posteljami. Sledi Rogaška Slatina z 851 posteljami, medtem ko je Ljubljana na tretjem mestu z znatno manjšo zmogljivostjo — 493 postelj. Prvi potni sledijo: Bohinj, Slatina Radenci, Maribor, Dobrna, Kranjska gora, Celje, Dolenski Toplice, Postojna itd.

Tudi po cenah za prenočišča se »odlikuje« Bled (vsaj v tej sezoni), kjer stane prenočišče od 90 pa do 500 dinarjev, medtem ko so najvišje cene v Mariboru in Ljubljani 330 dinarjev za eno noč. Cene prenočišča v Rogaški Slatini, Radencih in Dolenskih Toplicah se gibljejo od 150 do 240 dinarjev. Prav tako pripada prvo mestu Bledu v cenah za dnevni pension, in sicer od 500 do 1100 dinarjev. V Mariboru se cene pensiona sučejo od 350 do 900 dinarjev, v Ljubljani od 600 do 700 dinarjev, medtem ko znaša pension v vseh ostalih turističnih krajih od 500 do 700 dinarjev.

Za planince pa je na razpolago v vseh naših gorah in hribih 94 postojank s skupno 3160 ležišč. Najbolj so v tem preskrbljene Juljske Alpe, na katere odpade nad 45 odstotkov prenočišč, in sicer 1406 ležišč v 40 domovih. Sledijo Savinjske Alpe z 19 postojankami in 845 ležišči, zatem Pohorje z 11 postojankami in 308 ležišči, na četrtem mestu pa je Zasavje s 7 postojankami in 305 ležišči. Tudi glede na posamezne predele Slovenije je razvidno, da je na prvem mestu Gorenjska, medtem ko ima Dolenska samo 4 postojanke (dve na Gorjancih, ena na Kasletu in smučarska koča na Dobencu), kar je le dva odstotka od skupnega števila ležišč v planinah Slovenije. K. M.

Ivan Brtoncelj Johan prvi komisar Kokrškega odreda

KULTURNI OBRZORNIK

PET MINUT Z GERHARDOM KRAUSEJEM

„EVROPA VAS PREMALO POZNA“

Kakor smo že poročali, so te dni mudi v Jugoslaviji znani nemški muzikolog in docent hamburške Visoke šole za glasbo G. Gerhard Krause. Zasluznega popularizatorja naše kulture v zahodni Evropi je obiskal naš sodelavec in mu zastavil nekaj vprašanj.

»Gospod Krause, kakšna je Vaša sodba o sodobni nemški glasbi?«

V današnji nemški glasbi vodi Bavarska s svojimi tremi skladatelji Carlom Orffom, čigar »Carmina burana« sem posnel na trak in nedavno predaval na Norveškem, zdaj pa tudi v Mariboru in v Ljubljani, nadalje Wernerjem Egkom in Karlom Amadeusom Hartmannom; slednji je neoklasicist par excellence. Boris Blacher je postal ravnatelj berlinske Akademije za glasbo in sodi hkrati z omenjenimi med najbolj vidne predstavnike nove nemške glasbe, ki razvija svoj lasten stil, v katerem je mnogo srca in glasbene problematike. Najzanimivejša opera v Nemčiji je danes v Hamburgu. Vodi jo dr. Günther Rennert. Ob tej pa Komicna opera v Berlinu pod vodstvom Walterja Felsensteina, najočarljivejša Opera Nemčije.

»V čem je, gospod profesor, cilj vašega sedanjega potovanja po Jugoslaviji?«

Cilj moje sedanje poti bi bil v naslednjem: čim bolj prodreti in spoznati značilnosti jugoslovanske in slovenske kulture, predvsem glasbeno, gledališko in filmsko umetnost, o kateri v današnji Evropi mnogo premalo. Čutim kot prijetno nalogo, da s svoji strani pripomem k temu, da bi bila kultura vaše dežele daleč naokrog bolj upoštevana kot doslej.

»Zdaj se mudite že drugič oziroma tretjič v naši državi. Gotovo ste si medtem pridobili določeno pogled o našo domačo glasbeno proizvodnjo?«

Ljubljano sem obiskal po zadnji vojni sedaj drugič. Z velikim veseljem moram povedati, da je name napravila zelo dober vtis nova uprizoritev »Rigoletta« v vaši Operi, prav tako pa koreografska kultura in natančno delo gospe Bravničarjeve, ki vodi baletno šolo. Zdi se mi, da sem v njenih učencih in učenkah odkril malega Sergeja Lifarja. V Mariboru sem poslušal Dvořakovo »Rusalko« pod vodstvom dirigenta Cirila Cvetka in videl premiero Molièrove komedije »Sola za žene« v zelo prepričljivi inscenaciji. O tem bom poročal v raznih kritikah in predavanjih na Akademijah, v gledališko-znanstvenih seminarjih, v radiu in drugod.

»Kot nam je znano, ste si pridobili mnogo zaslug v popularizaciji naše glasbe v tujini. Ali mi lahko poveste, kako sprejema tujna glasbena publika dela naših skladateljev?«

Zame je bilo zanimivo, ko sem opazoval tako na Norveškem kot na Danskem, v Nemčiji in v Parizu, s kakšnim zanimanjem je publika poslušala jugoslovansko

G. Gerhard Krause

njim neznano glasbo. Tudi se bom v raznih evropskih državah zaval za to, da n. pr. slovenske kulturne in dokumentarne filme »Bela krajina« in »Postojna« spoznajo drugod po svetu. V tem

smislu sem se že razgovarjal na Svetu za prosveto in s Triglav-filmom, da bi filme sinhronizirali v nemščino.

Moja prizadevanja gredo tudi v smeri kulturne izmenjave. Tako upam, da bosta kmalu lahko govorila v radiu Saarbrücken dr. Bratko Kreft in dr. Dragotin Cvetko. Tudi Komorno gledališče v Aachenu je na moje priporočilo povabilo tja Bratka Krefta. Tu naj bi potem to gledališče gostovalo z Brannerjevo igro »Bratje in sestre«. V smislu

kulturne izmenjave naj bi obiskali Jugoslavijo še dr. Rudolf Michl, Saarbrücken in dr. Helmut Tierfelder s svojim spornjesaškim deželnim orkestrom. V tem smislu bom prihajne dni vodil razgovore z Jugokonzertom v Beogradu.

Letos v decembru pa si bom vzel ves teden časa, da bom obiskal Slovenijo, medtem pa upam, da bom v raznih deželah imel že marsikatero predavanje o vašem glasbenem in gledališkem življenju. *France Novšak*

Nov moški pevski zbor

Moška zbor sindikalne podružnice Državnega zavarovalnega zavoda in Gasilskega društva Bežigrad sta se pred kakimi tremi meseci združila v nov moški zbor z okrog 40 članj pod vodstvom tov. Janeza Godca, profesorja Glasbene šole v Mostah. Ta moški zbor je imel v sredo, 10. t. m., zelo dobro obiskan koncert in sicer pod milim nebom, na dvorišču med zidovi palače DOZ na Miklošičevi cesti 17. To dvorišče je po svoji akustiki pravo odkritje, je zvočno občutljivo ko školjka. (Scenarija s svojimi sivimi zidovi in enoličnimi vrstami oken spominja na dekoracijo k »Smrti trgoveškega potnika«, zato predlagam po asociaciji, da se tu kdaj poskusi izvesti kak koncert moderne glasbe — seveda le s soglasjem strank, stanovalcev nad tem dvoriščem.)

Zbor je glasovno dobro uravnotežen, tudi zvočno precej zlit in poje ubrano. Vidi se, da pevci niso novinci. Zdi se, da je med njimi nekaj tistih neumornih, dolgoletnih ljubljanskih pevcev, v

katerih živi še tradicija predvojnega pevskega življenja v ljubljanskem mestu, tradicija Hubada in Prelovca. Na to kaže tudi — v glasbenoestetskem smislu, ne po besedilih — še precej konservativni spored, konservativen kljub dvema, trem novostim, ki so jih peli.

Vendar se mi vprašanje spreda v tem trenutku ne zdi bistveno, temveč je bistveno to, da je ta pevski zbor spet eden od sedaj še redkih znanilcev tega, da se v Ljubljani morda le pripravljata prerod njenega zborovskega petja, nova pevska pomlad. Tale zbor na primer ne poje brez kulture, ima v mejah svojega spreda okus in izraz, da tu in tam že kar zadovolji. (Marsikdaj napetost interpretacije sicer za hip tudi še popusti.) Vzoredno s takimi zbori, ki ohranjajo bolj naše meščansko kulturno izročilo, naj se prerodijo in uspejajo tudi tisti zbori, ki so lahko nosilci delavskega kulturnega izročila predvojnega »Vzajemnosti«, »Svobode« in drugih delavskih zborov. *Rafael Ajlec*

MARIBORSKE BELEŽKE

V viteški dvorani mariborskega muzeja je bila v nedeljo dne 7. junija skromna, a pomembna proslava dveh mariborskih kulturnih institucij: 50-letnice Zgodovinskega društva in Studijske knjižnice.

Svečanost je potekala tudi v znamenju proslave 60-letnice upravnika Studijske knjižnice prof. Janka Glazerja, kateremu je prof. Alfonz Gspan izročil diplomu za častnega člana Slavističnega društva v Ljubljani.

Na kongresu knjižničarjev, ki je zdaj za nami, se je največ govorilo o problemu ljudskih knjižnic, pri čemer so se tudi pokazali nekateri različni pogledi in mnenja diskutantov. Delegat tov. Polužanski iz Novega Sada se je kritično ozrl na poročilo zvezne uprave, ki ji je očital premajhno skrb in brigo za ljudske knjižnice. Isti delegat je tudi predlagal, da bi bodočo upravo sestavljala polovica članov iz ljudskih knjižnic, polovica pa iz znanstvenih. Dokaj ostra debata, ki se je nato razvila, pa ni prinesla kakšnega plodnejšega zaključka.

Sele pravzaprav naslednjega dne,

ki se je razvila po referatu tovarišice Roze Mencin o aktualnih problemih knjižničarstva, lahko imenujemo res plodno, ker je prinesla tudi določene rezultate in sklepe. Tako je bilo med drugim rečeno, da morajo ljudske knjižnice postati poleg šol in drugih vzgojnih ustanov tudi del splošne vzgoje vseh naših ljudi.

Diskutantji so se tudi ostro izrazili proti razni plaži, ki prihaja danes med ljudi, posebno proti raznim nekvadratnim stripom za mladino. Knjižnice, ki jih imamo danes, bi morale imeti dvojne oddelke: enega za odrasle, drugega za mladino in pionirje. Daleje je bilo v razpravi tudi podarjeno, da nimamo primernih knjig za tisto vrsto ljudi, ki razen šolskih knjig ni imela nobenega drugega čtiva v roki. Delegati so tudi razpravljali o samoupravljanju knjižnic. Tu je eden izmed delegatov svetoval, da bi v upravnem svetu knjižnice sodelovali najbolj aktivni bralci, katerih pa v svet ne bi imenovali, temveč volili. Kongres je tudi pozdravil iniciativo slovenskega republiškega društva knjižničarjev za sprejetje Zakona o ljudskih knjižnicah, ki se trenutno nahaja v raz-

pravi Zakonodajnega odbora slovenske Ljudske skupščine.

V nadaljevanju kongresa sta dva delegata imela referat o samoupravljanju knjižnic ter o nabavi tuje literature (dr. Mirko Rupel). Kljub temu, da je bilo razpravljano o samoupravljanju knjižničarskih ustanov kar precej, pa vendar kongres ni prišel do kakšnega konkretnega sklepa. S sprejetjem resolucije, ki obsega naloge Zveze za dobo do naslednjega kongresa, ter z izvolitvijo nove uprave, ki bo imela svoj sedež v Zagrebu, se je kongres zaključil.

Zvečer je MLO Maribor priredil delegatom prijeten družabni večer v restavraciji hotela Orel.

Delegati iz delavskega Maribora odnesli najlepše vtise. Med drugim so si ogledali tudi mariborsko Studijsko knjižnico, knjižnico KUD »Jože Hermanko« in Delavsko knjižnico, prisostvovali so predstavi »Tosec« v Operi ter si ogledali mariborski Muzej.

Takoj po zaključku kongresa je nekaj delegatov, med njimi dr. Mirko Rupel in tov. Roza Mencin iz Slovenije, odpotovalo na Dunaj, kjer bo mednarodno posvetovanje knjižničarjev. —š.

Z RAZSTAVE V NARODNI GALERIJ

Maksim Gaspari: Pred zidnico, 1936

O koncentraciji filmske proizvodnje

Izjave slovenskih kulturnih in filmskih delavcev

Domači trg je premajhen, da bi sploh kdaj lahko računali na rentabilnost domačega umetniškega in kratkega filma. To velja za vse države sveta razen morda ZDA. Logično je tedaj, da moramo s svojimi izdelki prodreti na svetovni trg, da tako postopoma zmanjšamo breme izdajave domačih filmov, ki so do sedaj živeli izključno od dotacij.

Na svetovni trg pa pridemo samo z dobrimi izdelki. Ker je naša domača filmska industrija še premajda, da bi si še pridobila dovolj industrijsko-obrtniškega znanja, kar je prvi pogoj za kvaliteto filma, iščemo sedaj pota in načine, kako usposobiti naš film za svetovni trg. Eden takih prijemov je izdelava filmov v koprodukcijah, ki so v povprečju same po sebi rentabilne. Obenem s finančnim učinkom (ob pridobivanju znatnih zneskov deviz za državo) pa v takem sodelovanju s tujimi strokovnjaki izšolamo naš domači kader (tehničarji, organizacijski, umetniški, igralce itd.) Hkrati spoznavamo najmodernejšo tehniko in jo z devizami, pridobljenimi z lastno močjo, spopolnujemo, kar je spet eden glavnih pogojev za ceneno in kvalitativno delo (črno-beli, barvni, 3-D filmi).

Ker se kolektiv »Triglav-filma« zaveda, da mora s svoje strani storiti vse, da obdrži slovenski film, a da pri tem ne bo odvisen izključno od državne blaginje, je letos stopil v stike s tujci in ima prve poskuse že za seboj. Ob koncu leta bo slika jasna in je verjetno, da se bo podjetej odnosno slovenski film ob premijah na devize, ki veljajo v splošnem za naš izvoz, vzdrževal z lastnimi dohodki. To je velika in težavna

naloga, ki zahteva veliko dobre volje in samozatajevanja. Kolektiv »Triglav-filma« je to sprejel nase.

Vsaka centralizacija bi bila za filme tipično nacionalnega miljeja pogubna tako v umetniškem kot v finančnem pogledu. Ker pa se zavedamo, da je vprašanje relativne rentabilnosti danes za nas prav tako imperativna kot za vse ostale kolektive, pričakujemo od skupnosti potrebno podporo, da prebrodimo začetne težave pri prehodu na novo poslovanje. *Brane Tuma*

DROBNE KULTURNE

Trst. — Sinoči je nastopil beograjski ansambel ljudskih plesov pred tržaškimi občinstvom v polni dvorani Avditorija in dosegel že lepši uspeh kot dan poprej na stadionu. Prvi maj. Gledalci so s ploščanjem podpravi vsako točko in večkrat zahtevali ponovitev. Na sinočnjem nastopu je bil tudi voditelj jugoslovanske gospodarske delegacije v Trstu Jože Zemljak. Člani tujih konzularnih zastopstev ter številni osebosti iz tržaškega kulturnega in javnega življenja. O gostovanju pravi »Primorski dnevnik«: »Jugoslovanski folkloristi so navdušili občinstvo.« Beograjski ansambel je pokazal tudi pred tržaškimi gledalci, da si je priznanja v Zahodni in Severni Evropi res zaslužil. O velikem uspehu »Kole« piše tudi »Corriere di Trieste«. Sinoči je ansambel nastop ponovil.

Celje. — Črnogorsko narodno gledališče je praznilo 60-letnico književnika Miroslava Krleža s premiero njegove drame »V logoru«. Pred predstavo je govoril upravnik Medjedovici o življenju in delu Miroslava Krleža. Pisatelju so poslali čestitke gledališkega kolektiva in občinstva.

BIBLIOGRAFIJA

Moj kolektor. Sestavil kolektiv profesorjev L. državna gimnazije v Ljubljani za srednješolsko mladino. Izdala Mladinska knjiga, Ljubljana 1953. Strani 174.

Statut Trgovinske zbornice okraja Kranj in poslovnik za delo njenih organov. Založila Trgovinska zbornica, Kranj 1953. Tisk Gorenjske tiskarne v Kranju. Strani 48.

KNJIGE, ki bodo všeč mladini

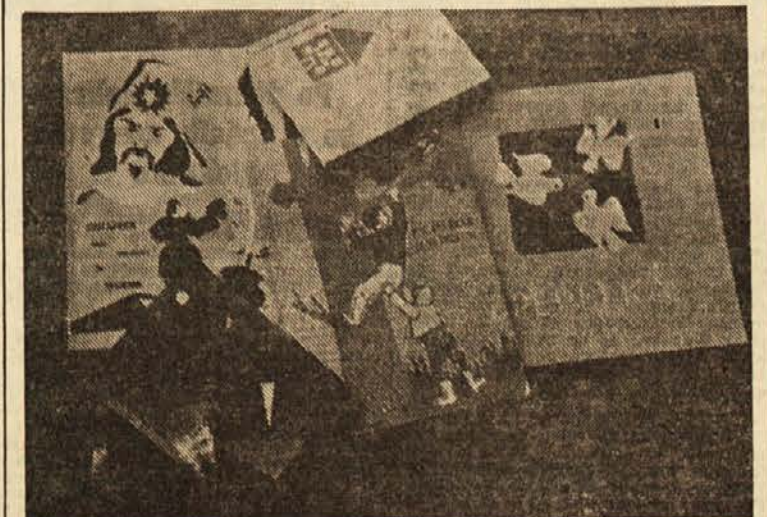
Kakor vsa leta doslej, je tudi pred letošnjimi počitnicami obdarila založba Mladinska knjiga svoje bralce s kolekcijo štirih cenjenih in kvalitetnih mladinskih knjig. Zbirka nekako nadaljuje tradicije predvojnih vsakoletnih izdaj Mladinske Matice in je — če smemo uporabiti to besedo — pendant knjižne zbirke Prešernove družbe. Čeprav njeno upravnico ali celo nujnost iz leta v leto bolj zanesljivo potrjujejo praksa in položaj na našem knjižnem trgu, se nad temi drobnimi brošurami, vendar mikavno opremljenimi knjižicami le malo kdo resno zamisli. Morda je za takšno razmišljanje treba premakniti za desetletje ali dva v preteklost, v svojo lastno mladost in podčuveti šolarjevo nestrpno pričakovanje počitniškega branja. Če bi tiste čiste otroške občutke razčlenili s svojo današnjo pametjo, bi namreč prišli do presenetljive sodbe o pomenu takšne redne knjižne kolekcije za mladino.

Takšna zbirka namreč odigra v otrokovi kulturni vzgoji sila pomembno vlogo. Ne gre samo za to da otrok spozna štiri literarna dela, ki mu — seveda če so za resno dobro izbrana — razširijo njegovo življenjska spoznanja, oplemenitijo njegov etos in zbistrijo domišljijo. Vse to bi lahko dosegli s taistimi deli tudi takrat,

če bi jih izdali posamič. Globlji vzgojni pomen je skrit ravno v povezanosti in v rednem izhajanju knjižne zbirke. Posamezne knjige otrok dobi po bolj ali manj slučajni poti, vsakoletno zbirko pa radovedno in nestrpno pričakuje, je že več mesecev pred njenim izidom zanjo zainteresiran in si o njej izoblikuje v domišljiji svoje predstave. Medtem ko knjigo, ki mu posamič in bolj ali manj slučajno pride v roke, vzljubi zaradi njene vsebine potem, ko jo je prebral, vzljubi knjige redne knjižne kolekcije že prej, med samim pričakovanjem. Ta njegova simpatija tudi ni več samo ljubezen do ene same knjige, ampak ljubezen do knjige nasploh. Hkrati s pričakovanjem začuti otrok potrebo po knjigah in branju. Potreba po knjigah — preprosteje bi rekli: otrok se rednega obiska knjig navadil — in ljubezen do branja postaneta globlji otrokovi lastnosti, ki ga spremljata skozi vse življenje.

Množičnost in cenenost knjižne zbirke samo pripomoreta temu osnovnemu namenu do veljave. Vendar je treba zlasti dandanašnji, ko večina staršev lahko kupi otroku samo šolske knjige, posebej naglasiti tudi to tehnično praktično plat knjižne kolekcije. Kajti če prodre običajno izdani knjiga v najboljšem primeru za pet do šest tisoč izvodih med

mladino, je število 25.000 ali še več izvodov množične izdaje, ki so zaradi sorazmerno nizke cene (posamezna knjiga stane 70 din) vsakomur dostopni, že kar zavidljiv založniški uspeh in razveseljevajo kulturni dogodek. Zamisel

množične izdaje je najlepše izpričevalo za kulturno prizadevnost založbe, saj je najbrž brez dokazovanja vsakomur jasno, da prodajna cena knjig ni realna cena in da različno krije založba z notranjo subvencijo.

O kvaliteti letošnje množične izdaje Mladinske knjige bi bilo težko kaj pripomniti. Izbor je bil skrben; zdi se, da je založba za množično izdajo namenila svoje najboljše rokopise. Tako je izdala novo, izvirno mladinsko delo nad osemdeset let starega nestorja slovenskih pisateljev F. S. Finžgarja iz mladih dni. Ze to, da je priljubljeni pisatelj spet

s kakršno prepletajo svoje mladostne spomine tudi Tolstoj, Anatole France, Nexö ali naš Prežih — s katero F. S. Finžgar obuja svoja otroška in lovska srečanja z živalmi in svoja doživetja v naravi. Te drobne, s skopimi, toda sila plastičnimi potezami narisane podobe iz narave in živalskega sveta, so pravzaprav ena najboljših prirodnopisnih knjig, kar jih je bilo kdaj pri nas napisanih za otroka v predšolski in osnovnošolski dobi. S preprosto in neposredno besedo mu v dogodkih odkrivajo resnični živalski svet, poleg tega pa mu z umetniškimi doživetjem poglobljajo njegov odnos do narave, mu odkrivajo skrite zemeljske lepote, ga uče ljubezni in pristne povezanosti z naravo in mu brez sentimentalnosti razlože tudi trde naravne zakone. Tako, kot je ta nova Finžgarjeva knjiga polna življenjskega zdravja in pristne »zemeljskosti«, je klena in naravnost iztrgana iz ust našega ljudstva tudi pisateljeva govorica. V času, ko tudi v šolske zvezke vse bolj vdira spakedrani časopisni žargon, bo ta bogata in sočna gorenjsčina najboljša jezikovna vadnica za naše šolarje.

Iz svetovne književnosti prinaša letošnja množična izdaja častljivo in še danes zaželeno delo Jonathana Swifta Gulliverjeva potovanja. Knjiga je seveda prirejena za mladino in obsega Gulliverjeve dogodivščine med prtilkavci in velikani. Novo

skrbno mladinsko izdajo je pripravil prevajalec celotnega Gulliverje dr. Izidor Cankar. Tako kot starega znanca Robinsona ki ga je Mladinska knjiga izdala lansko leto, smo tudi njegovega popotnega tovariša Gulliverja že dolgo pogrešali na polici mladinskih knjig.

Novost v letošnji množični izdaji sta obe naslednji knjigi. Za najmlajše bralce je založba izdala kot slikanico pravljico bratov Grimmov Pepelka. Slikanico je pripravil slikar Jože Ciuha. Četrta knjiga celotne kolekcije pa je izšla v treh enačicah: to je praktični, za šolsko in domačo uporabo namenjeni kolektorček za šolarje osnovnih šol ter za dijakke nižje in višje gimnazije. Beležni kolektor obsega čas počitnic in prihodnjega šolskega leta, v dodatku pa prinaša knjižica zgoščeno šolsko snov. S tem, bolj praktičnim šolskim priložnikom kot kolektorjem, je založba najbrž najbolj ustregla svojim mladim bralcem — od učencev obedece do maturantov, ki se poslavljajo od šolskih klopi.

Letošnja kolekcija bo brez dvoma še bolj utrdila tradicijo množične izdaje Mladinske knjige. Za prihajne leto in kasneje bi morda veljalo premisliti, ali ne bi zbirka tudi na zunaj dobila svojega imena (kaj podobnega kot je Knjižnica Sinjega galeba). Praksa je namreč pokazala, da imajo zbirke s stalnim naslovom večji uspeh pri bralcih. —k.

IZ NAŠIH KRAJEV

Iz zgodovinskega mesta ob Dravi

Tokrat bomo vodili naše bralce mimo zanimivosti, ki jih čuva mesto Ptuj v objemu svojih zidov iz preteklih stoletij in jih popeljali v Mestni muzej, da bi jih tako seznanili z njegovimi zanimivostmi.

Napotili smo se proti Muzejskemu trgu, ki je bil še pred dvema letoma pust in divje porasel travnik, ob robu katerega se je širil navaden zelenjadni vrt. V minulem letu pa se je le-ta spreminil v sicer skromen, toda za ptujске razmere prav čeden park, ki privablja dnevno številne obiskovalce.

Edini zgradbi na tem trgu sta nekdanja Dominikanska cerkev in samostan, ki sta pomembna kulturno-zgodovinska spomenika iz srednjega veka. V poslopju nekdanje cerkve je del prazgodovinske in bogate rimske arheološke zbirke, medtem ko je v kriznem hodniku in refektoriju nekdanjega samostana kulturnozgodovinski oddelek z dragoceno gotso plastiko in visoko kakovostno in pomembno umetnino — Laibovim oltarjem iz 15. stoletja.

Med umetnostne elemente in detajle, ki sestavljajo skupaj bogato in pestro stavbno zgodovino

dominikanskega samostana pa se je prav zdaj uvrstil nov element. Prijazni ravnatelj muzeja nas je opozoril na najnovejšo odkritje v južnem samostanskem traktu, čigar fasado so začeli pravkar obnovljati, da bo tako dobila lepšo in dostojnejšo podobo. Pod novjšim ometom so se odkrili sledovi klesanih kamnitih gotsoških oken in vrat, ki so bila pozneje zabrisana. Težavno bi bilo sklepati na mah o prostoru, kamor so nekdanj vodila vrata in ga osvetljevala okna, katerih vrhovi so se nam odkrivali sprti ob odstranjevanju ometa. O tem nas bo poučil strokovnjak — umetnostni zgodovinar, ki ga bo poslal zavod za spomeniško varstvo. Vsekakor pa je odkritje element, ki bo znatno obogatilo stavbno zgodovino dominikanskega samostana, hkrati pa tudi dopolnil dosedanje študijo prof. Steleta o njegovi stavbni zgodovini.

Povsod smo naleteli na pridne roke. Obrnili smo se še na ravnatelj muzeja, tovariša Gumilarja, ki nas je seznanil s programom proslave 60-letnice Muzejskega društva. Muzejsko društvo pripravlja izdajo Ptujskega zbornika, ki bo zajel problematiko z

vseh področij: zgodovine, umetnosti, gospodarstva in življenja mesta, s katero želi proslaviti visoki jubilej take ustanove. kakor je prav Muzejsko društvo. Pripravi bo treba vse za Kongres slovenskih zgodovinarjev, ki bo osrednja točka programa svečanosti, ki se bodo začele predvidoma 6. septembra t. l.

Muzejska uprava pa želi pokazati ob tej priložnosti napredek in uspeh ptujskega muzeja. S tem v zvezi opešuje in preurejuje arheološki oddelek v pritličju bivše dominikanske cerkve, v njenem II. nadstropju pa pripravljajo ureditev najnovejšega etnografskega oddelka, ki ne bo v ničemer zaostajal za ostalimi oddelki in zbirkami. Hudo skrb pa ima muzejska uprava zaradi tega, ker etnografski oddelek ne bo dostopen javnosti. Nemogoč bo namreč prehod iz pritličja v višja nadstropja vse dotlej, dokler bo v isti zgradbi mizarska delavnica, za katero pa pravijo, da nimajo drugega prostora. S.

lajo ureditev najnovejšega etnografskega oddelka, ki ne bo v ničemer zaostajal za ostalimi oddelki in zbirkami. Hudo skrb pa ima muzejska uprava zaradi tega, ker etnografski oddelek ne bo dostopen javnosti. Nemogoč bo namreč prehod iz pritličja v višja nadstropja vse dotlej, dokler bo v isti zgradbi mizarska delavnica, za katero pa pravijo, da nimajo drugega prostora. S.

Študentje Gozdarske fakultete na poučnem izletu

Prejšnji teden si je IV. letnik Agronomsko-gozdarske fakultete ogledal pod vodstvom priznanega strokovnjaka za gojenje gozdov prof. ing. Stanjka Šotška gozdove Jelovice in Pokljuke.

Na Rovtariju so videli dobro organizirano delavsko gozdarsko naselje in tovarno eteričnih olj, ki zopet obratuje. Posebna zanimivost je bilo visoko gorsko močvirje. Eno tako močvirje je na visoki planoti Jelovice, dva pa na visoki planoti Pokljuke. Na tem močvirju je nekaj vodnih oas in ne raste drugega kakor ruševje Močvirja so zaščitena kot prirodna znamenitost.

Po ogledu novejših dvovrstnih zgradb na Jelovici, ki lahko v nemotnem obratovanju prevozi v dolino letno 21.900 kubičnih metrov lesa, so se spustili po stiri stezi v Sotesko. Ogledali so si tudi varovalne gozdove na obronkih Jelovice in Pokljuke. Drugi dan so šli na Pokljuko, ki obsega 4500 ha strnjene enodobne smrekovega gozda. Ogledali so si drevesnico pri Moščinah, kjer so razen smrekovih sadik lepo razvite tudi sadike listavcev. Videli in zvedeli so pa še več drugih novosti. T. S.

ZELJE NAŠIH BRALCEV

Kakšen poklic si bom izbral?

O tem vprašanju so razpravljali tudi Ljutomerčani na ustanovnem zboru Društva prijateljev mladine in sklenili, da je treba mladincem pomagati izbrati poklic. Čeprav deluje v naši republici nešteto šolskih ustanov, ki se bavijo s strokovno vzgojo mladega naraščaja, pa je naši javnosti pre malo znano, kje so te šole, za kakšen poklic vzgajajo mladino in kakšni so pogoji za sprejem. Zaradi slabe obveščenosti se dogaja, da se pozamezni učenci odločijo za tisto šolo, za katero so pač vedeli, ne da bi globlje razmišljali o tem, ali bodo v njej dosegli poklic, ki je tudi njihov življenjski smoter. Zato bi bilo prav, če bi pristojni ljudje na Spetu za kulturo in proselo naše republike v javnosti bolj popularizirali naše šolstvo in tako usmerjali mladino v poklice. Ne bi bilo prav nič odveč, če bi v poljudnih člankih pojasnili staršem in mladini, katere šole v Sloveniji bodo letos sprejemale dijake, ki žele dalje študirati in se specializirati za določene poklice. Morda bi kazalo o naših vodilnih časopisih zaradi lažje preglednosti pod posebno rubriko objavljati razpise, ki jih dajejo v tisk naše šolske ustanove in se nanašajo na sprejem gojencev v šolanje. Tako bi tudi po našem tisku pomagali mladini, da se bo lažje odločila za tiste poklice, ki jo veseli. —kos

KULTURNI TEDEN NA HRUŠICI

Ob obletnici ustanovitve DPD »Svoboda« na Hrušici pri Jesenicah so priredili »Kulturni teden«, ki se je začel v nedeljo z uprizoritvijo Nušičevega »Dr« in se bo zaključil v soboto, 13. junija z občinim zborom »Svobode« V sredo, 10. junija so pri-

redili koncertni večer, na katerem sta nastopila domači orkester in pevski zbor, ki sta vse točke izvajala v splošno zadovoljstvo poslušalcev. V petek, 12. junija bo zaključil dvo-dnevni (v torek in petek) meddruštveni šahovski turnir, ki ga je organizirala šahovska sekcija društva. Razen domačih šahistov se turnirja udeležujejo še šahisti z Jesenic, Lesc, Bleda, Radovljice in Kranja ter še iz nekaterih drugih manjših krajev. Zmagovalec šahovskega turnirja bo prejel lep pokal, darilo DPD »Svoboda« na Hrušici.

Vse dosedanje prireditve v »Kulturnem tednu« so bile izvedene nad povprečjem običajnih tovrstnih prireditvev in zaslužijo Hrušičani, ki so bili med prvimi ustanovitelji »Svobode« v Sloveniji, vsa priznanja. Nevoizvoljenemu odboru društva, ki bo izvoljen na sobotnem občnem zboru, pa želimo še več uspehov.

POPRAVEK

V včerajšnji številki se nam je v članku pod naslovom »Letos bodo v Kamniku prvič praznovali svoj praznik« vrnila neljuba napaka. Ljudski praznik mestne občine Kamnik bo 27. julija in ne 27. junija, kakor je bilo navedeno. Tudi junjska dejanja so bila izvršena v noč od 27. na 28. julija leta 1941.

Idričani si žele dobrih sestankov

V nedeljo se je zbralo v Idriji blizu 200 izvoljenih delegatov na mestno konferenco SZDL. Po poročilu so v diskusiji starejši člani grajali dejstvo, da se v Idriji nikdar ne konča nobeno gradbeno delo in vse preveč hlata po novih delih. Zbor je sklenil, da bo na to opozoril mestni odbor. Zelo je bila grajana tudi napaka, da v Idriji še vedno sklicujejo rajonske sestanke s političnim poročilom in slučajnostmi, kjer obravnavajo večinoma abstraktne zadeve. Mnogo je bilo govora tudi o obnovi dela v naših društvih in izkulturnih organizacijah. Tu smo naleteli zopet na problem sodelovanja naše mladine, ki ni zadovoljivo. Končno so delegati izvolili še 11-članski odbor, nadzorni odbor in 27 delegatov za okrajno skupščino, ki bo v kratkem v Tolminu. L. S.

Konjice bi se lahko razvile v lep turističen kraj

V Slovenskih Konjicah se že nekaj časa sem pripravljajo na ustanovitev turističnega društva, ki jo vodi poseben pripravljalni odbor. Pridobil si je že precej članov, med katerimi so tudi nekatera podjetja, tako da bodo že kmalu lahko imeli ustanovni sestanek. Podobno društvo je pred

njihovo uresničenje potrebno izvoliti v odbor ljudi, ki jih bodo znali s bližnjimi prijeti in uresničiti. Seveda se postavlja tu kot skoraj povsod v ospredje finančno vprašanje, toda z dobrim vodstvom se da marsikatera stvar opraviti tudi z nizkimi stroški ter z dobro voljo samih prebivalcev.

kmečkih voznikov, deloma poraščene s travo, ob neurjih pa postanejo kar celi potoki.

K poživljanju turizma sodi brez dvoma tudi dobro oskrbovano gostišče in primerna prenočišča, česar pa v Konjicah žal še ni. Gostilne so v Konjicah sicer tri, toda izmed teh ima samo ena nekaj sob za tuje, ki pa so največkrat zasedene s službeno potujočimi gosti. Mislimo bi treba na to, da se število tujskih sob čimprej poveča. L. V.

Iz Novega mesta

Te dni prevzema Okrajni zavod za socialno zavarovanje v Novem mestu od Zavoda za soc zavarovanje LRS vse pokojniške spise. Prebivalci okraja se bodo od 1. julija dalje obračali v vseh zadevah osebnih in družinskih pokojnin ter invalidnin neposredno na okrajni urad in si bodo prihranili precej izdatkov in potov. Decentralizacija na področju socialnega zavarovanja in zdravljenja celnega je gotovo prinesla zavarovancem in koristnikom mnogo koristi.

Precej čez normalno je narasla v torek Krka. Hudi nakti so od sobote naprej pravnó mere napolnili zemljo, posebno pa v dveh nočnih neurjih zadnjih 48 ur. Zaradi neprestanega deževja je zastala košnja, rast kultur pa je močno ovirana.

Med najboljšje poverjenike Presernove družbe v novomeškem okraju sodi upokojenec tov Ivan Kobše iz Irče vasi pri Novem mestu. V dobrih šestih tednih je pridobil že 315 rednih in več podpornih članov. V Zuhemkeru imajo doslej nekaj nad 40 članov, v Mirni peči 61, v Dobrniču 43, Zagradcu 45 itd. Za razširitev članstva so se zavzeli tudi delovni kolektivi tovarne lesnih izdelkov, LIP, šole na Grmu in sindikalna podružnica na OLO.

Trgovinska zbornica za kraj Novo mesto je priredila preteklo soboto deset kraških gospodarskih predavanj v dvorani Sindikalnega doma. Predavanja znanih strokovnjakov zivilske in predelovalne industrije, Centralnega higienskoga zavoda, predavateljev agronomskih fakultet in drugih iz Ljubljane so bila temeljita in so vzbudila živahno zanimanje. Podobnih predavanj si želimo še.

V torek, 16. junija bo 8. redna seja Ljudskega odbora mestne občine v posvetovalnici magistrata. Na dnev-

Prvo nagrado je prejel rajon Brusovče

Turistično olepševalno društvo v Idriji je bilo ustanovljeno šele pred meseci, vendar je doseglo že lepe uspehe. Prav v tem času je Okrajni ljudski odbor v Tolminu razpisal nagrado 100.000 din za kraj, ki bo do 15. junija najlepše urejen. Idričani so resno tekmovali in prvo nagrado je prejel rajon Brusovče. Medtem pa je društvo samo prevzelo večja dela: ureditev okolice in dostopa k Divjemu jezeru, ureditev sprehajališča Rake do Kobile, kjer je bila urejena sezonska okrepčevalnica. Zelenice in parki bodo dajali središču lepše lice. Pregledali so vse gostinske obrate in uvedli mnoge izboljšave, kar je bilo nujno potrebno, ker je bila Idrija uvrščena med tujskoprometne kraje in bo uživala v bo-

doče vse olajšave v gostinstvu. Društvo si tudi ureja pisarno, ki bo posredovala razna potovanja iz Idrije in sprejemala goste, ki bodo prihajali k nam. Društvo je že organiziralo dvoje zelo uspešnih predavanj s skoptičnimi slikami iz tujskoprometnega področja in namerava v bodoče mesečno prirejati taka predavanja. S tako propagando upa, da se bo povečalo tudi število članstva, ki je zdaj že preseželo 120 članov. To pa je nujno potrebno, ker tudi v bodočnosti čakajo društvo še velike naloge. L. S.

Celjski živilski trg v juniju

Ta mesec je celjski živilski trg zelo dobro založen z zelenjavo in jajci, manj s sadjem, mlekom in morski ribami. Cene zelenjav in nekoliko nižje, medtem ko je cena češnja poskočila kar za 8 dinarjev. Vrste so samo za češnje in morske ribe, ki jih primanjkuje na živilskem trgu.

Cene se gibljejo takole: Sadje: češnje kg 52 din, borovnice 40 din, vrtna jagoda kg 170 din, zeljenjava: solata v glavah kg 24 din, nova čebula kg 50 din, grah v strošju kg 60 din, zelle kg 52 din, nov krompir kg 60 din, star krompir kg 28 din; ostalo: mleko liter 35 din, jajca kom. 14 din, morske ribe kg 130 dinarjev.

Po dobrniški dolini bo v nedeljo zasvetila elektrika

Redke so bile v zadnjih letih v Novem mestu konference ali posvetovanja, na katerih dobrniški delegati ne bi nacionalni predstojer vprašanja, razširitve elektrifikacijskega omrežja v njihovi dolini. Za pred štirimi leti so kmetje postavili drogeve, nakupili nekaj žica in drugega materiala, vendar pa so luč dobili začasno samo prebivalci Dobrnica.

Lani je kmetijska zadruga z dobrnim poslovanjem dosegla lep presežek, od katerega je namenila 700.000 dinarjev za elektrifikacijo. Vaščani so najeli še milijon dinarjev kredita in ob izdatni pomoči okrajnega ljudskega odbora, ki je več časa podpiral upravičene težnje Dobrniske doline, končno le razpeljali elektriko po vsej okolici. V nedeljo bodo v 15 dobrniških vaseh prvič v življenju prižgali električno luč. Da se bodo prazniška čela doline kar najbolj spominjali, bodo priredili ob tej slovesnosti tudi kulturno prireditev, na katero vabijo znanca in prijatelje dobrniške doline iz vseh krajev Dolinjskega.

Društvo prijateljev mladine ustanovljeno tudi v Štorah

Dolgo so se pripravljali, naposled so že zaupali ustanovitev Društva prijateljev mladine iniciativnemu odboru. Predsedovala mu je tov. Ivankova, ki ima res največ zaslug da je tokrat društvo tudi ustanovljeno.

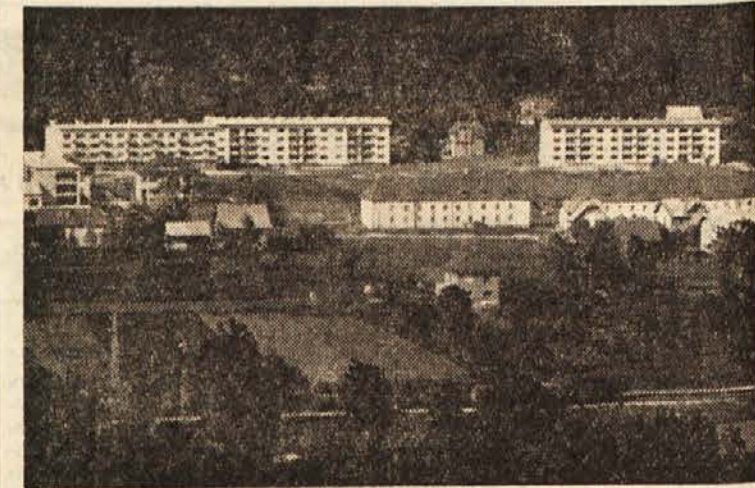
Delo društva naj bi se odvijalo v petih sekcijah, in sicer v sekciji za otroška igrišča, za vzgojno zanemarjeno mladino, za letovanja in taborenja, za prireditve in v sekciji za družinsko vzgojo. Inicijativni odbor je tudi že predložil načrt, ki ga bodo morale izvršiti posamezne sekcije.

Sekcija za otroška igrišča bi imela nalogo dokončati in opremiti igrišče pri otroškem vrtcu in urediti še igrišči za levi in desni breg. Sekcija za letovanje bo organizirala skupne izlete, kovanje, izkoristila sezono za plavalne tečaje in igre na vodi. S pomočjo učnega osebja naj bi sekcija za prireditve organizirala

recitacijske krožke, ki bi sodelovali na proslavah in prireditvah. Sekcija za družinsko vzgojo bo poskrbela za potrebno literaturo, za tesno sodelovanje s starši, za predavanja, za roditeljske sestanke, za pobiranje alkoholizma itd. R. U.

Do jeseni bo v Črnomlju končano postajno poslopje

Povojna leta je železniški urad v Črnomlju stisnjen na majhno stanovanjskem prostoru železniške zgradbe, kjer je za čakalnice na razpolago le kuhinja. Prav tako je bilo vprašanje postajnega poslopja za tako velik promet, kot je v Črnomlju, zelo perečo in gradnja novega postajnega poslopja je bila več kot utemeljena. Problemo je razčistila komisija železniških strokovnjakov, ki je stopila takoj v stik z gradbenim podjetjem, ki bi zunanja dela končala do 1. oktobra t. l. Ko bo zgrajena železniška proga Črnomelj-Vrbovsko, bo postaja dobila še več pomen, kot ga ima.

Novi stanovanjski bloki na Spodnjem plavžu na Jesenicah

Jesenice dobivajo prijaznejše lice

Treba je bilo veliko truda in veliko delovnih ur, da so Jesenice dobile vsaj približno primerno in dostojno lice. Končno pa je pričel reševati te stvari mestni odbor z vsemi prizadetimi organizacijami in organi. V kratkem času je bilo narejenega in izvršenega veliko. Posebno veliko podjetnost so pokazali posamezniki, ki grade na vseh koncih in krajih Jesenic svoje male, eno ali dvostanovanjske hišice. Mestni ljudski odbor pa gradi spozornost z organi samoupravljanja na Plazu velike in udobne stanovanjske bloke, kamor se bo vselilo že v tem letu nad 5.000 delovnih ljudi, ki sedaj prebivajo v stanovanjih, ki ne ustrezajo sodobnim stanovanjem.

Ceste so na Jesenicah zdaj vendar enkrat urejene kakor tudi potrebna kanalizacija. Prav je, da so na Jesenicah začeli tudi marljivo urejati parke. Zdjaj je tudi rešeno vprašanje stopničaste parka sredi Jesenic, saj na tem mestu ne bi mogli zgraditi ne trgovskega lokala, niti ne sta-

novanjske hiše, ker je tam projektirana široka mednarodna cesta. Pač pa bodo zazidali prazen prostor nasproti parka, tik ob zgradbi Mestnega ljudskega odbora. Takoj ko bodo na Jesenicah zgradili moderen in sodoben kolodvor (pod streho bo še pred zimo), bodo začeli urejati tudi prostor pred kolodvorom, kjer so v načrtu velike upravne in trgovske hiše ter spomenik žrtvam NOV. Razen tega pa bodo začeli še letos graditi gimnazijo na Romahovem vrtu. Prihodnji mesec bo na Jesenicah razstava, ki bo pokazala, kakšne bodo bodoče Jesenice.

Vendar pa je na Jesenicah še marsikaj napak. Jesenice se morajo približati turističnemu mestu. Zato bo nujna ureditev gostinstva in trgovin. Dobiti moramo več lepih restavracij, kjer bi bili domačini in gostje dobro postreženi. Morda bi bila potrebna tudi kavarna, vsekakor pa hotel, kjer bodo lahko tuji prenočevali.

U. Z.

Ljudje so voljni delati

V nedeljo je bila v novi kinodvorani občinska konferenca SZDL na Senovem. Iz poročil se je moglo razbrati, da so nekatere osnovne vaške organizacije delale prav zadovoljivo, medtem ko se druge niso prav znašle in niso znale dela združiti z resničnimi gospodarskimi problemi na vasi.

Mnogo so na konferenci raz-

pravljali o višini davkov na kmečka posestva. Na drugi strani pa so ugotovili, da tudi delovni kolektivi doprinašajo ogromne zneske za potrebe skupnosti. Poučarili so, da je tudi kolektivni rudnikar prispeval za komunalne potrebe občine kar lep znesek.

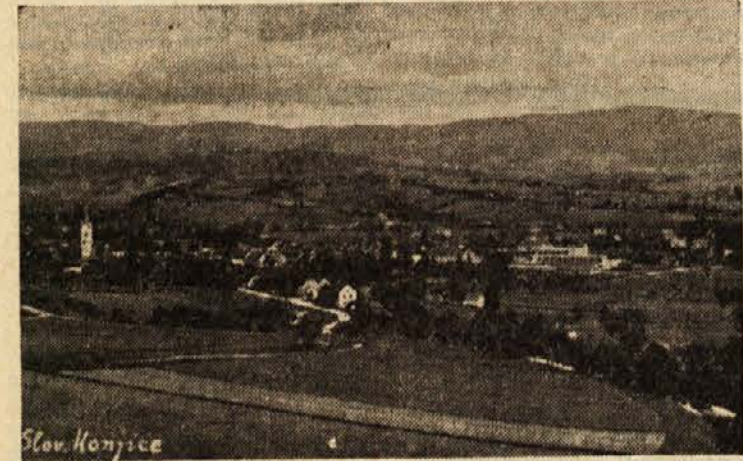
Vaški odbori se zlasti živo zanimajo za elektrifikacijo vasi, ki

jih še ni dosegla električna luč. Kmetje se za to vprašanje zelo zanimajo in so pripravljali mnogo žrtvovati, da bi se njihova želja uresničila. Dobrašen del dela kakor tudi vse drogeve za napepljavo bi prispevali sami. Zlasti jih vzpodbuja zgled Loščanov, ki so se odločili, da bo ta vas pod Bohorjem elektrificirana že do dneva vstaje 22. julija.

Konferenca je obravnavala tudi problem, ki je silno kritičen, namreč pojav kolaradkega hrošča, ki so ga našli na več mestih. Prav tako huda nadloga pa je tudi kapor, ki preti uničiti nekatero sadovnjake. Sklenili so oba škodljivca uničevati, in to takoj.

V Koprivnici se z vso silo zavzemajo za občinsko knjižnico, ki je nujno potrebna in bi v ta izrazito kmečki predel prinesla mnogo koristi. Ker so knjige s razmerno drage, iščejo Koprivničani povsod, kjer bi mogli dobiti kakšno knjigo za njihovo knjižnico.

Po razgibani diskusiji je bilo sprejetih nekaj sklepov. Med njimi je tudi sklep, naj se vaške organizacije z vso prizadetostjo ukvarjajo z vprašanji, ki so za posamezno vas najbolj pomembna. Med drugim se bodo zavzemali za to, da se v organizacijo vključijo še vsi oni, ki imajo za to pogoje, pa doslej iz kakršnihkoli razlogov še niso bili njeni člani. Da bi se čimbolj dvignila raven človeka, je konferenca priporočila, naj bi se mladi kmečki ljudje vključili v kulturno-prosvetna društva »Svobode« in tam delovali v vseh odsekih. To bi v do-glednem času nedvomno privedlo do uspehov in večje razgledanosti kmečke mladine v vseh gospodarskih in političnih vprašanjih.

nekaj leti že obstajalo, toda le na papirju. Nalogo društva bodo z ozirom na lego mesta samega z bližnjo okolico dokaj obsežne in bo za

Učiteljsko zborovanje na Pivki

Prosvetni delavci postojanskega okraja so zborovali v Pivki. Zborovanja so je udeležilo veliko število članov in je bil to prvi večji sestanek, na katerem so obravnavali predvsem le vzgojne probleme.

Profesor Janez Tomšič je predaval o pouku moralne vzgoje. Nanašal je ved primerov in dal okvirna navodila za delo pri pouku tega predmeta.

Razgovor je bil zelo živahen posebno o problemu spolne vzgoje in o otrocih, ki so več ali manj prepričani samim sebi.

Tudi o mladinski literaturi so spregovorili in svetovali, naj bodo knjige, ki so pisane za mladino, tudi primerno ilustrirane. Ilustracije naj bodo takšne, da bodo vzbujale otrokom pravilne predstave tega, kar predstavljajo

Novi in telesna vzgoja

SESTANEK UPRAVNEGA ODBORA NOGOMETNE ZVEZE JUGOSLAVIJE

SISTEM TEKMovanja za vstop v zvezne lige nespremenjen

Odred, Proleter in Borac tekmujejo v zahodni skupini

Beograd, 10. junija - Danes popoldne je zasedal odbor Nogometne zveze Jugoslavije. Na dnevnem redu je bilo več važnih vprašanj. V začetku sestanka je sekretar Zveze tov. Kosta Popović govoril o gostovanju naše državne reprezentance v Turčiji. Sklenjeno je bilo, da se Nogometna zveza Jugoslavije pisмено zahvali Nogometni zvezi Turčije za gostoljubni sprejem naših reprezentantov.

Najprej so govorili o spremembah glede tekmovanja v I in II. zvezni ligi. Sprejeli so sklep, da bo igralec, ki bo nastopil, a ni registriran, kaznovan z enomesecno prepovedjo igranja, njegov klub pa s 100.000 din. Ta določba velja tudi v primeru če nastopi v prvem moštvu brez posebnega zdravniškega dovoljenja igralca, ki še nima 18 let.

Glede kvalifikacije za II. zvezno ligo je upravni odbor sklenil naročiti komisiji za izboljšanje nogometa, naj pripravi za prihodnji sestanek predloge.

Sklenili so, da ima klub, katerega igralec nastopi v državni reprezentanci, pravico zahtevati odložitve prvenstvene tekme. Prav tako morajo imeti nogometaši letno mesec dni počitka.

NOGOMETNO PRVENSTVO

Komisija za izboljšanje nogometa je predlagala spremembo koledarja tekmovanj. Koledar naj bo sestavljen tako, da se bo državna reprezentanca, če se bo kvalificirala za svetovno prvenstvo lahko mesec dni pripravljala. Upravni odbor je ppridlog sprejel.

Zaradi teh sprememb se bo jesenski del tekmovanja začel 30. avgusta, spomladanski pa 21. februarja. Tekmovanja za pokal Jugoslavije bodo hkrati s tekmi za prvenstvo države. Zadnje kolo končnega dela tekmovanja za pokal Maršala Tita bo v ljudskih republikah 16. avgusta, finale pa 29. novembra.

Na popoldanskem sestanku so žrebali pare za I. in II. zvezno ligo. Prvaki republik, ki tekmujejo vstop v I. zvezno ligo, so razdeljeni na zahodno in vzhodno skupino. V zahodni skupini so »Proleter« (Osijek), »Ored« in »Borac« (Banja Luka), v vzhodni pa prvaki Makedonije, Črne gore in Srbije. Prva dva kluba iz vsake skupine bosta imela pravico vstopa v I. ligo. Prvo kolo bo 28. junija. Tekmovali bodo »Ored« in »Borac« ter prvaki Črne gore in Srbije.

Vrstni red moštvev zahodne skupine za II. ligo je naslednji: drugoplasirana moštva Hrvatske, Slovenije ter Bosne in Hercegovine, v vzhodni skupini pa drugoplasirana moštva Črne gore, Srbije, Makedonije in tretjeplasirana moštva Srbije. Tekmovanje za vstop v II. ligo se bo pričelo 28. junija.

Odlični rezultati naših atletov

Včeraj je bilo v Beogradu tekmovalje metalec diska, klavida in kopia, ki se skupno pripravljajo za atletski troybi Jugoslavija-Grčija-Turčija. Doseženi rezultati so odlični. Krivokapić je vrzel disk 50,88 m. To je najboljši letošnji rezultat. Vsi metalci klavida so v dobri formi. Gubalić je vrzel klavido 54,37 m, Bercić 53,40, Lazarević 51,94 m. Danubić je vrzel kopo 40,50 m. Doseženi rezultati v metu kopja. Dosegel je daljino 65,94 m, Pavlović pa 59,67 m.

V štafeti 4 x 100 m nov državni rekord

Mladinci »Crvene zvezde« so v štafeti 4 x 100 m dosegli nov državni rekord. Z njimi je tekla tudi državna reprezentanca v postavi Jovančić, Milanov, Madžarević in Pecelj. Dosegli so čas 44,5, mladinci pa 45,1, kar je za 4 desetinke boljše od doslejšnjega rekorda. Novi rekordarji so: Vitas, Topić, Tošović in Kapetanović.

START ODREDOVIH ATLETOV

Danes so tekmovali mladinci Oredove atletske sekcije v II. kolu moštvenega prvenstva Jugoslavije.

AKADEMIJA TVD »PARTIZAN« V PIVKI

V društvu je premalo mladincev

Preteklo nedeljo je TVD »Partizan« v Pivki izvedel V. redni nastop. Društvo je imelo od svoje ustanovitve 1950. leta pet rednih letnih nastopov na prostem in dve akademiji, na katerih so sodelovali vsi člani. V društvu je vlaganje največ šolske mladine in pionirjev, pogrešajo pa mladince. V Pivki je okrog 200 mladincev in mladink, žal pa jih sodeluje le nekaj.

Društvo deluje in vadi pod milim nebom, kajti prostorov, ki bi bili nujno potrebni telesnozgodnjemu društvu ni, in tudi potrebna orodja še nimajo. Hvaležni moramo biti sindikalni podružnici tovarne »Javor«, ki nam je dala na razpolago dvorano in nam rešila atiske tar prof. Bojano Minatišnju, ki je mnogo pripomogla, da se društvo uspešno razvija. M. C.

Tudi Ljubno ima moderno kegljišče

Pred kratkim je SSD Gozdar po zaslugi tov. Tesovnika dogradil moderno enostopenjsko kegljišče z asfaltno stezo. Ustanovili so tudi kegljaški klub, ki šteje že 40 aktivnih članov. Odigrali so že dve tekmi in obe dobili. KK Gozdar: Tehnometal (Celje) 490:353, KK Gozdar: CEGRAD (Celje) 508:406.

Kegljaši Ljubnega se ob tej priliki zahvaljujejo celjskim kegljačem, ki so upoštevali, da Gozdar nima nobenih finančnih sredstev in so zato gostovali na Ljubnem na svoje stroške. P. K.

Jovančić 100 m - 10,5

Beograd, 10. junija. Atlet »Crvene Zvezde« Jovančić je dosegel na 100 m odličan čas 10,5, kar je za 2 desetinke sekunde boljše od državnega rekorda. Drugi je bil Pecelj v času dotedanjega državnega rekorda 10,7, tretji Madžarević 11,0, četrti pa Mlakov 11,3.

Sprinter Crvene zvezde Jovančić, ki je danes v Beogradu dosegel nov jugoslovanski rekord v teku na 100 m, je začel svojo atletsko kariero kot član mladinske delovne brigade na gradnji avtoceste. Na nekem sekcijem tekmovalju je prvi tekmoval, in takoj dosegel čas 11,5. Kot izredni talent so ga še istega leta poslali na trening državne reprezentance, kjer pa trenerji niso bili zadovoljni z mladim atletom. Šele s svojimi rezultati v naslednjih letih je vrzel te prve vtise. Za 1950 leta je bil član državne reprezentance, in je večkrat tekkel pod 11 sek. Lani je dvakrat izenačil državni rekord z rezultatom 10,7. Letos pa je bil prvi predstavnik tako temeljito kot še nikoli. Uspeh se je takoj pokazal. Na prvem tekmovalju je tekkel 10,9, na drugem 10,8, sedaj pa kar za 8 desetinke sekunde boljše — 10,5. Nov državni rekord Jovančića (dosedaj so rekordi imeli Kovčić, Klina in Bomer — 10,7) je med petimi najboljšimi letošnjimi rezultati v Evropi. Progo 100 m so pretekli v istem času še Haas, Fürtterer (Nemčija), Sanadze (SZ) in Broz (CSR).

Zatopkova v metu kopja 50,57 m

Mladinci so zbrali 12427 točk (v prvem kolu 12306), mladinke pa 9372 (v prvem kolu 7754).

Dunaj, 10. junija. - Čehoslovaška olimpijska zmagovalka v metu kopja Dana Zatopkova je dosegla v Jablonici nov svetovni rekord z rezultatom 50,57 m. Prejšnji olimpijski rekord Zatopkove je bil 50,47 m.

Grafičarji: Crvena zvezda 3:2 (1:0)

Zagreb, 10. junija. V okviru pr. slav. 30-letnice športnega dela grafičarjev je bila danes tekma med reprezentanco jugoslovanskih grafičarjev in Crveno zvezdo. Po živahni tekmi je reprezentanca grafičarjev zaslužen zmagala z rezultatom 3:2 (1:0).

Ali bo De Gasperi manipuliral

še s spornimi glasovi, da si zagolovi zaigrano dvetretjinsko večino v zbornici?

Rim, 10. jun. (Tanjug). V rimskih političnih krogih se čedalje bolj uveljavlja prepričanje, da si bodo morali demokristjani poiskati močnejše zaveznike, bodisi iz leve, bodisi iz desne opozicije, saj niti sami ne skrivajo razočaranja zaradi slabega volilnega uspeha treh malih strank centra, zaradi katerega vladni center v skupščini ne bo imel dvetretjinske večine. Socialni demokrati, liberalci in republikanci so izgubili v primerjavi z letom 1948 vsi skupaj 50% volivcev. Največje preseženečje je slab uspeh liberalcev, o katerih so menili, da si bodo znatno izboljšali položaj. Rimski novinarji sodijo, da so jim glasove pobrali monarhisti, kakor Nennijevi socialisti Saragatove socialne demokrate. V Rimu so prepričani, da bodo te tri male stranke centra v bližnji bodočnosti likvidirane.

Za sedaj ne pričakujejo, da bi moglo priti do kakih sprememb glede poslanskih mest v skupščini, čeprav je notranji minister Scelba poudaril, da ti rezultati niso dokončni, ker je še okrog 1.300.000 glasov spornih o katerih bo odločala parlamentarna volilna komisija in od katerih bi utegnil dobiti demokristjanski blok še ohih 57.000 glasov, ki mu manjkajo do absolutne večine glasov in s tem dveh tretjin mandatov v poslanski zbornici. Sodijo pa, da bi taka rešitev samo okrepila proteste opozicije, ki očita že sedaj sedanji vladi velike volilne manipulacije. Verjetno bi v takem primeru prišlo do neredov v obeh zbornicah in morda v državi, kakor se je to zgodilo že ob priliki razprave o sedanjem volilnem zakonu.

Prvi uradni rezultati

Rim, 10. jun. (r) Nocoj so bili objavljeni prvi uradni rezultati

Švica bo sodelovala v komisiji za repatriacijo ujetnikov iz Južne Koreje

Bern, 10. jun. (AFP). Načelnik švicarskega ministrstva za zunanje zadeve Max Petitpierre je izjavil, da bi Švica pristala na udeležbo v nevtralni komisiji za premirje na Koreji, če bi to želelo Združeno in severnokorejsko-ki-tajsko poveljstvo. Švica je prvot-

Zadnja poročila Plenum novinarjev Jugoslavije

Včeraj je bil v Beogradu plenum Zveze novinarjev Jugoslavije pod predsedstvom Dušana Blagojevića, predsednika Zveze. Razen vprašanj našega tiska, o katerih bo izpravljajal komes Zveze novinarjev Jugoslavije, ki bo jeseni, je plenum obravnaval tudi odnos med sindikati in novinarskimi organizacijami. Ugovoril je, da bo treba spremeniti statut Zveze novinarjev Jugoslavije. Na plenumu so sestavili komisijo, ki bo pripravila osnutek novega statuta. Razpravljali so tudi o literarnem kiču, ki odvrača bralece od tistega, kar je potrebno in koristno. Plenum je pozval republiška združenja novinarjev, naj se bore proti takim dvomljivim literaturi in naj ne dovolijo svojim

članom, da bi kot postilni novinarji sodelovali pri takih izdajah. Nadaje je plenum izpravljajal tudi o pogostih napadih na športne novinarje. Športni novinarji sicer res niso nezmotljivi, priznati je treba, da je v športnem tisku tudi nekaj slabosti. Plenum meni, da morajo novinarji delati ob nadzoru celotne javnosti, ker v mnogih primerih prav športni novinarji vnašajo v naše športne življenje klubštvo. Določene slabosti v našem športnem tisku pa neobjektivnim kritikom ne dajejo pravice, da bi v svojih kritikah napadali in celo politično sumničili športne novinarje, kar se je zgodilo nedavno in kar je res graje vreden pojav.

Mednarodni stiki LM Jugoslavije

Včeraj je prispela v Beograd delegacija socialistične mladine Nemčije (Falken), ki jo tvori štirje funkcionarji te organizacije in predstavnik nemškega socialističnega tiska, Organizacija »Falken« ima nad 80.000 članov. Njeni voditelji so hkrati člani nemške socialistične stranke. Organizacija »Falken« je samostojna in ima svoj lastni program.

Ta obisk je začetek tesnejših vezi med ljudsko mladino Jugoslavije in nemško socialistično mladino. Vodja delegacije Hans Preisinger je izjavil, da so zadovoljni, ker so spoznali našo domovino. Predstavniki Ljudske mladine so sprejeli povabilo, naj naša mladinska delegacija vrne obisk nemški socialistični mladini. Obisk bo najbrž v jeseni.

Za tesno povezavo MLO z volivci v vseh pomembnih komunalnih vprašanjih

Ljubljana, 10. junija. Nocoj je bila v Ljubljani pomembna razprava o aktualnih gospodarskih vprašanjih mesta Ljubljane, v kateri so sodelovali člani Mestnega odbora SZDL, ljudski poslanci in člani komisije Zveze komunistov.

Predsednik Mestnega odbora SZDL Vladimir Krivic je omenil, da so volivci zaradi nezadostnega in često tudi zaradi nepravilnega tolmačenja raznih gospodarskih vprašanj v zadnjem času precej kritizirali gospodarsko politiko MLO. Dejstvo, da se ljudje zanimajo za delo MLO, je vsakakor razveseljivo. Tudi krivica volivcev je lahko samo vzpodbuda za delo ljudskemu odboru, to kritiko ne sme omejevati, marveč mora prihajati na dan z odprtimi kartami. Vendar je v nekaterih primerih služila tudi pomaznikom, ki nimajo namena utrvajati ljudsko oblast.

Tudi na tistih množičnih sestankih SZDL, kjer so odborniki skušali tolmačiti razna gospodarska vprašanja, se je diskusija v večini primerov omejevala na področje okrog MLO.

V diskusijo sta posegla tudi pred-

sednik gospodarskega sveta MLO Leopold Krese in predsednik MLO Jaka Avšič. V razpravi so med drugim ugotovili, da so odborniki predlagali večštevni volivce v MLO, hkrati pa so zaradi premajhne povezanosti s njimi bili tudi nepoučeni o njihovih željah in predlogih. Zato je nujno, da odborniki pogosteje pridejo med volivce in z njimi razpravljajo o vseh važnejših vprašanjih.

KDO DRAŽI SADJE IN POVRTNINO

Split, 10. junija. Čeprav je letina sadja in povrtnine zelo dobra, so cene še vedno zelo visoke. Cene zvišujejo zastopniki trgovskih podjetij za odkup in izvoz sadja in zelenjave. Samo v Splitu in okolici se je pojavilo okrog 39 zastopnikov raznih trgovskih podjetij iz Zagreba, Beograda in Slovenije, ki odkupujejo velike količine kmetijskih pridelkov ter v konkurenci zvišujejo cene sadju in zelenjavi.

Turpin premagal Humeza

London, 10. junija. Sinoči je pred 54.000 gledalci angleški boksar srednje kategorije Randolph Turpin premagal bivšega francoskega rudarja Charlesa Humeza v 15. rundah po točkah. Sodniki so prisodili tri runde Francozu, tri so bile neodločene, ostale pa je dobil Anglež. Gledalci niso bili zadovoljni z zmago svojega ljubimca, ker so pričakovali knock out. Turpin je prebil popoldne pred dvobojem v turški kopeli, da bi dobil predpisano težo. To je pogost pojav v profesionalnem boksu. Angleška boksaška zveza je priznala dvoboj kot borbo za naslov svetovnega prvaka, medtem ko ostali zahtevajo še dvoboj z zmagovalcem ameriškega polfinala Olson - Young. Osvojitelj nastava prvaka je postala težavna, ker se je znani boksar Ray Robinson umaknil z ringa.

JUTRI ZACETEK MEDNARODNEGA ŽENSKEGA TURNIRJA V KOŠARKI

Naša reprezentanca se bo borila za najvišje mesto

Glavno mesto naše države, ki se je zadnja leta po zaslugi naših košarkarjev ustvilo med vodilne evropske države v tej športni panogi, bo prvič prizorišče meddržavnega turnirja.

Vso pohvalo zasluži organizator tega velikega tekmovalja, ki se bo v bodoče ponavljalo vsako leto. Posebno priznanje zasluži zaradi tega, ker je posvetil vso skrb organizaciji ženskega turnirja, in tako dokazal prizadevanje za razvoj ženskega športa.

ITALIJA KANDIDAT ZA PRVO MESTO

Med udeleženkami se s kakovostjo posebno odlikujeta reprezentanci Italije in Belgije, ki spadata med najboljše zahodnoevropske ekipe. Italijanska ekipa, katere glavne igralkice so košarkarice znanega društva »Comense«, bo prišla v polnem sestavu. Čeprav Belgijke nimajo za seboj tako lepih uspehov, bodo zelo resen nasprotnik. Napačno bi bilo ocenjevati vrednost te ekipe z rezultatom, ki ga je pred tremi leti dosegla v Beogradu naša reprezentanca, ki je premagala Belgijo s 54:32. Belgijska ekipa je zelo napredovala, mamljivost in poraz v igri z Italijo in Francijo dovoli jasno dokazujeta kakovost belgijske košarke. Svica in Francija sicer še nimata bogate tradicije in pomembnih uspehov v preteklosti, vendar bosta močna nasprotnika, ki sta igrala zadnje čase precej mednarodnih tekem in si pridobila znatne izkušnje.

MOČ NAŠE EKIPJE JE V MLADOSTI

Posebno pozornost zasluži nastop naše reprezentance, ki skoraj že dve leti ni igrala mednarodne tekme. Zvezni kapetan Stefanović je sestavil odlično ekipo, predvsem je izbril mlade igralkice, ki mnogo obetajo. Letos bo igrala naša ženska reprezentanca še tri mednarodne tekme, prihodnje leto pa v Pragi evropsko prvenstvo. Zato je ta turnir odlična prilika, da sestavimo že zdaj močno ekipo. Zanimivo je, da so naše igralkice, rojene v letih 1930 do 1935, zelo mlade in da bodo gotovo najmlajša ekipa na turnirju.

Libanon in Egipt kaznovana

Na nedavnem evropskem šampionatu v košarki sta reprezentanci Libanona in Egipta odšli, da igrajo proti Izraelu. Zaradi tega je Mednarodna košarkarska federacija sklenila, da se Libanonu in Egiptu prepove organizirati v svojih državah mednarodna tekmovalja. Kazen velja do 1. junija 1954. Plačati pa morata tudi denarno kazen, in sicer Libanon 100, Egipt pa 300 dolarjev. Razen tega se morata obe ekipi pisмено obvezati, da bosta na vsakem mednarodnem tekmovalju igrali proti vsem nasprotnikom.

KRATKE VESTI

Stockholm - »Malmoe« je novi nogometni prvak Švedske. Na letnem prvenstvu, ki se je pravkar končalo, je »Malmoe« zbral 31 točk. Drugi je »Norkoeping« s 27 točkami.

Nogometni sodnik Leo Lemšič je povznan, da sodi mednarodno nogometno tekmo Švica-Danska, ki bo 27. junija v Baslu.

London - Od 21. do 23. avgusta bo na Bledu svetovno prvenstvo med mladih igralnih letal, katerega se bodo razen Jugoslavije udeležile tudi Avstrija, Danska, Francija, Italija, Nemčija, Norveška, Švedska, Svica in Velika Britanija. Svetovni prvak v letanju modelov jadralnih letal je Jugoslovian P. sodbi nekaterih britanskih konstruktorjev jadralnih letal, ki bo tudi na letošnjem tekmovalju zmagala hrčkone Jugoslavija.

Danes ob petih popoldne na igrišču Krima

GRAFIČAR: KRIM nogometna tekma za pokal maršala Tita

Družina Gec: oče se je vrnil iz evropskega košarkarskega prvenstva, mati pa je pripravljena za veliko tekmovalje za »Pokal Beograda«. Sin je vesel v njunem objemu.

naše igralkice dovolj prizadevne se bo naša reprezentanca prav gotovo borila za najvišje mesto.

Jutri ob sedmih popoldne bo na stadionu »Radničkoga« slavnostni začetek turnirja. Naša reprezentanca bo igrala s Svico, Italija pa proti Belgiji.

PO PREGLEDNEM TEKMovanJU STRELCEV JUGOSLAVIJE

Rekordi - na dnevnem redu

Doseženi rezultati svetovne vrednosti - Slovenski rekord, ki ne bo priznan - Hrvatje najboljši

Preteklo nedeljo se je zaključilo v Beogradu prvo večje letošnje tekmovalje strelcev iz vseh republik naše domovine. Tekmovalje je bilo organizirano predvsem zato, da se določijo člani za državno strelsko reprezentanco. Nedvomno je to tekmovalje — ki je trajalo štiri dni in se ga je udeležilo razen ostalih tudi 12 Slovencev — presleglo vsa pričakovanja.

Pogolji tekmovalja niso bili ravno najboljše, predvsem glede vremenskih prilik, vreme je bilo namreč precej spremenljivo in muhasto. Kljub temu pa je bilo doseženih šest novih državnih rekordov, ki so vsakokrat dokaz, da se je razen strelskega športa v Jugoslaviji zelo dvignila. To je prva zanimivost. Druga pa je presenetljiv uspeh mlajših tekmovalcev, ki so starištrskim »asom« na tem tekmovalju pošteno zagodili. O tem pričča uspeh Tihomirja Sertića iz Zagreba, ki je v streljanju s precizno malokalibrsko puško dosegel tri državne rekorde (stoje, kleče in leže), ter njegove sestre Rajnice Sertić, ki je s precizno malokalibrsko puško med ženskami dosegla prvi državni rekord s 688 doseženimi krogi.

Pravo odkritje tega strelskega turnirja — če ga smemo tako imenovati — pa je mladi 17-letni Zagrebčan Josip Cuk. V dveh dneva tekmovalja s precizno malokalibrsko puško je zbral 274 krogi in osvojil prvo mesto. To je rezultat, ki je za 11 krogov boljše od rekorda reprezentanta Prauharta.

Ni manj ni presenetljiv rezultat in prvo mesto, ki ga je z vojaško puško dosegel Milenković. V dveh dneh tekmovalja je dosegel 221 krogov. Strokovnjaki trdijo, da je njegov rezultat le prehodnega značaja. Prvaki tega tekmovalja v posameznih orožjih so: vojaška puška: Milenković (Srbija) z 921 krogi; malokalibrska precizna puška: Cuk (Hrvatska) 274 krogov; vojaška pištola: Alavanja (Srbija) 957 krogov; precizna pištola: Jelić (Hrvatska) 1043 krogov. Ženske — malokalibrska puška: Sertić Rajnica (Hrvatska) 688 krogov.

Ce pregledamo dosežene rezultate, se nekateri med njimi uvrščajo med najboljše na svetu. Presenetljiv je dosežen rekord Sertića in Nemanje Markovića, ki sta v precizni malokalibrski puški dosegla v ležečem položaju oba po 398 krogov, kar je že dva kroga manj od absolutnega rekorda, t. j. 400 krogov! Dosegli so tako rezultat dosegli le redki svetovni strelci.

Seveda ni bilo tekmovalje odločilo za končno postavbo državne strelske reprezentance, ampak bodo letos izvedena še podobna tekmovalja. Velikega pomena bo tudi državno prvenstvo, ki bo avgusta v Ljubljani.

KAJ PA SLOVENCI?

Bralece bo verjetno zanimalo, kako so se odrezali predstavniki Slovenije. Kot pravilo sami, niso s svojim uspehom preveč zadovoljni. Čast tradicije slovenskega strelstva je na tej strelski prireditvi rešil Planinc, ki je tekmoval z vojaško in malokalibrsko puško. V skupnem plasmanu je dosegel z vojaško puško peto mesto z 912 krogi, z malokalibrsko puško pa šesto mesto z 229 krogi. Pred njim so se uvrstili Pranhart (H), Sertić (H) in Nemanje Marković (Sr). Drugi zastopnik Slovencev, Mihorko, je pri vojaški puški dosegel šele 16. mesto, pri precizni malokalibrski puški pa 11. mesto. Tržan Polde iz Celja je streljal z vojaško puško in zasedel 22. mesto. Od Slovencev sta dosegla najboljši rezultat Kranjc in Delorenz v streljanju z vojaško puško. Delorenz je imel smolo, da ga je Kranjc prehitel z doseženim drugim mestom (932 krogov), medtem ko je Delorenz dosegel s precizno pištolo peto mesto (1013 krogov). Kranjc pa osmo mesto (999 krogov).

Med ženskami sta se uspešno uvrstili Zidarčeva s 611 krogi na peto, Filisova pa s 610 krogi na šesto mesto. Slovenska strelska ekipa: Kranjc, Delorenz, Peršič, Umek in Letonja je dosegla s 4500 krogov slovenski rekord, ki pa ne bo priznan, ker ekipa ni bila uradno prijavljena za to tekmovalje.

Gromiko je sprejel avstrijskega predstavnika

Dunaj, 10. junija (Tanjug). Namestnik sovjetskega zunanjega ministra Gromiko je včeraj sprejel diplomatskega predstavnika Avstrije v Moskvi dr. Groserja in mu sporočil sklep sovjetske vlade o akreditiranju Ivana Ivanovića Iličeva za sovjetskega veleposlanika na Dunaju. Gromiko je izjavil, da hoče s tem sovjetska vlada pokazati pripravljenost, da ugodni želji Avstrije, naj se predstavništva obeh držav izpremenita v veleposlanstva.

Po tem uradnem sporočilu, ki je bilo danes objavljeno na Dunaju, je avstrijski minister zunanjih zadev dr. Karl Gruber izjavil, da je to pomemben korak k normaliziranju položaja države Stiki med Sovjetsko zvezo in Avstrijo imajo zdaj nove mednarodno pravne temelje.

čije? Tajnik postavlja in izmenjuje osebe Donavske komisije. Kje je položaj Donavske komisije in kaj je čina ponavilja staro taktiko in hoče ohraniti sedanjo organizacijo in tako metodo dela, da ima vso oblast v komisiji Sovjetska zveza. Vodja jugoslovanske delegacije je omenil, da daje dosedanja pravilnik skoraj neomejeno oblast tajniku, ki je hkrati delegat ene izmed udeleženi države. Če upoštevamo, da je tajnik zastopnik določene vlade in da je odgovoren za svoje delo samo svoji vladi, kaj potem še ostane od Donavske komisije kot mednarodne organiza-

Sedanji položaj v Donavski komisiji nikakor ne zagotavlja suverene pravice obrežnih dežel. Na pripombe, češ, da Jugoslavija ne izpolnjuje svojih dolžnosti, je izjavil Slavoljub Petrović, da je jugoslovanska vlada pripravljena poslati v Donavsko komisijo svoje državljane, toda le pod pogojem, da postanejo nameščenci mednarodne organizacije in neposredno ali posredno odgovorni Donavski komisiji. V sedanjem položaju pa bi bili odgovorni tajniki, zastopniki neke tuje vlade, po njem pa tej tuji vladi. Jugoslavija je vedno pripravljena izpolnjevati svoje dolžnosti do mednarodne organizacije, če so jamstva, da bodo njene pravice spoštovane. Jugoslavija se je v Donavski komisiji vztrajno borila za te svoje pravice. Ker je zastopniki ostalih članic niso podprli, je ostala sama. Čeprav bi njeno prizadevanje koristilo tudi drugim državam, tudi sedanji jugoslovanski predlog o organizaciji tajništva in uradov Donavske komisije, je dokaz, da Jugoslavija konstruktivno sodeluje ne le v delu Donavske komisije, marveč tudi pri izdelavi določenih dokumentov.

Minister Eden operiran

Boston, 10. jun. (AFP). Angleški minister zunanjih zadev Anthony Eden je bil danes na bostonski kliniki tretjič operiran na žolčnem mehurju. Zdravnik še niso objavili biltena o njegovem stanju po kirurškem posegu.

VSEGA PO MALEM ZA VSE

Gospodarsko ozadje kronanja angleške kraljice

Stroški so znašali približno dva milijona, dohodki pa kakih šestdeset milijonov funtsterlingov

Na široko se je ves svetovni tisk razpisal o kronanju angleške kraljice Elizabete II. Svet je željan takšnih senzacij, čeprav bi lahko rekli o njih, da v našo dobo nikakor ne sodijo, da so le še ostanek minulosti. V Londonu so se zbrali delegati 75 držav, med njimi je bilo osem predsednikov vlad Britanske skupnosti narodov, pet predsednikov drugih vlad, šest ministrov za zunanje zadeve, 30 princev in princes, sedem sultanov iz britanskih protektoratov in 35 predstavnikov kolonialnih dežel. Kraljica Elizabeta II. je 55. vladar Velike Britanije in 38. neposredni potomec

Vsak potnik je plačal kakih 40 funtsterlingov, kar je v našem denarju približno 40.000 din. Če računamo, da je prispelo iz Amerike približno milijon radovednežev, iz vse Evrope pa pol milijona in če so potrošili samo to, kar je nudilo pariško turistično društvo, so znašali dohodki kakih 60.000.000 funtsterlingov. Stroške kronanja pa cenijo približno na 2 milijona funtsterlingov. Računali pa še nismo potrošnje dveh in pol milijona domačinov, niti uradnih predstavnikov posameznih dežel. Razen tega je očito, da so Američani potrošili nepriятно več, kajti poti iz Pariza

Poročali smo že o svečanostih kronanja britanske kraljice Elizabete II. Na sliki vidimo ceremonial v Westminsterski katedrali.

Afreda Velikega. »New Statesman and Nation« je nazval svečanosti v zvezi s kronanjem »kraljevski karneval«. V Londonu se je zbralo približno dva in pol milijona prebivalcev Anglije, milijon radovednih Američanov ter več sto tisoč evropskih radovednežev.

Angleži so praktični ljudje in znajo iz vsega kovati profit. Tudi kronanje jim pride prav. Stroški velike ceremonije so bili sicer veliki, toda z dohodki so privedli lahko zadovoljni. Neko pariško turistično društvo je ponudilo za potovanje v London vse udobnosti. Potovanje je trajalo nad 50 ur skupaj z bivanjem v Londonu in potniki so imeli v spalnih vagonih rezervirana mesta, v restavracijskih vagonih in v Londonu pa izborna hrano:

v Londonu ne moremo primerjati s potovanjem iz New Yorka v London. Vidimo torej, da bodo londonski davkoplačevalci kaj lahko preboleli izdatke za kronanje, ki so jih plačali z davki, ker so med kronanjem zaslužili neprimerno več.

Razen čisto gospodarske strani, ki je za Veliko Britanijo zelo ugodna, pa je imelo kronanje še drug važen pomen. V Londonu se je namreč zbralo mnogo diplomatov, s katerimi je prišel v stik Winston Churchill, ki je dal pobudo za ublažitev sedanje napetosti na svetu. Mnogi svetovni časniki so to takoj razumeli in napovedali, da bodo v Londonu takoj po kronanju važna pogajanja. Po vrnitvi delegatov iz Londona bi utegnili priti do nove mirovne ofenzive.

DANES IN JUTRI

GLEDALIŠČA

DRAMA

Cetrtek, 11. junija ob 20: M. Bor: Kolesa temé. Abonma red B. (Camermerik - Stane Potokar)

Petek, 12. junija ob 15.30: M. Bor: Kolesa temé. Abonma red Petek - popoldanski. (Camermerik - Stane Sever). - Ob 20: Linhart: Matiček se ženi. Abonma red C. (Matiček - Loize Rozman, Tonček - Branko Miklavc)

Sobota, 13. junija ob 16: Zvezdica zaspanka. Plesna pantomima po pravljici Frana Milčinskega. Priveditev KUD France Prešeren, Trnovo. Izven. - Ob 20: Linhart: Matiček se ženi. Abonma red A. (Matiček - Stane Cesnik, Tonček - Branko Miklavc)

OPERA

Cetrtek, 11. junija ob 20: Verdi: Rigoleto. Zaključena predstava za sindikata Univerze in TVS. (V naslovni vlogi debutira Konrad Orožim, absolvent Akademije za glasbo.)

Petek, 12. junija ob 20: Foerster: Gorenjski slavček. Abonma red H.

Sobota, 13. junija ob 20: Foerster: Gorenjski slavček. Izven in za podeželje.

Nedelja, 14. junija ob 20: Delibes-Milakar: Coppelia, balet. Izven in za podeželje.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA
Gledališka pasaža

Cetrtek, 11. junija ob 20: T. Williams: Steklena menažerija. Zaključena predstava za LMS.

Petek, 12. junija ob 20.30: C. A. Puget: Srečni dnevi. Gostovanje v Kopru.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE
Ljubljana, Mestni dom

Sobota, 13. junija ob 20: Nestroy-Likar: »Ah ta šmentana ljubezen«, spevoigra. Premiera. Red premierski.

Nedelja, 14. junija ob 20: Nestroy-Likar: »Ah ta šmentana ljubezen«. Spevoigra »Ah ta šmentana ljubezen«, ki bo zadnja premiera v letošnjem sezoni, je zrealiziral M. Petrovič. Glasbeno vodstvo M. Pihl. Vstopnice so v prodaji od petka dalje pri blagajni v Mestnem domu. Lahko se rezervirajo tudi telefonično na št. 20-923.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE
Marionete

Levstikov trg (Sentjakobski)

Cetrtek, 11. junija ob 15: Pengov-Simončič: »Zlata ribica«. Za osnovne šole Trzin, Jarše, Radomlje. - Ob 17: Poci: »Čarobne gosli«. Za osnovni šoli Dajnča vas, Smartno pri Tuhinju. - Ob 19: Malik: »Zogica Maroglica«. Za nižjo gimnazijo Apače. - Ob 20.30: Tauter-Novy: »Mojca in živali«. Za osnovno šolo Dolnja Lendava.

Petek, 12. junija ob 15: Tauter-Novy: »Mojca in živali«. Izven in za osnovno šolo Bušča vas.

KINO

KINO »UNION«: Premiera ameriškega filma »Konec sveta«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20.

KINO »KOMUNA«: Amer. film »Odlučitev pred zoro«. Tednik. Filmske novice št. 23. Predstave ob 16, 18, 30 in 21.

KINO »SLOGA«: Ital. film »Jutri bo prepoznano«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20.

TRANSFORMATORJE od 5 do 600 kVA napetosti do 35 kW
GENERATORJE od 5 do 350 kVA, napetost do 3000 kW
ELEKTROMAGNETE nosilnosti od 500 do 4000 kg

izdeluje in dobavlja
„DINAMO“, BEGRAD, Radnička 9, telefon 55-102

Dnevni spored za petek, 12. junija:

5.00-7.30 Dobro jutro, dragi poslušalci! - vmes ob 5.10-5.20 Jutrarnja telovadba - 5.30-5.40 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled tiska - 6.00-6.10 Jutrarnja telovadba - 6.30-6.40 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled dnevnega sporeda - 7.00-7.05 Radijski kolektor - 12.00 30 minut pri slovenskih skladateljih preteklega stoletja - 12.30 Napoved časa, poročila, pregled dnevnega sporeda in objave - 12.45 Pester spored zabavnega dne - 13.45 57. lekcija tečaj angleškega jezika - ponovitev - 14.00 Odlomki iz znanih baletov - 14.30 Radijske reklame - 14.40 Igra orkester Morton Gould - 15.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objave - 15.15 V pesmi in plesu po Jugoslaviji - 15.45 Radijska univerza - inž. Janjo Lipovec: Česa se lahko naučimo od švicarskih sadjarjev - 16.00 Simfonični koncert del Lucijana Marije Škerjanca - Simfonija št. 4 v H-duru za godalni orkester - Koncert za violino in orkester - solistka Jelka Stanič - 17.00 Napoved časa in poročila - 17.10 Koncert baritonista Vlada Koširja, pri klavirju Marjan Vodopivec - 17.30 Urednikova beležnica in pionirska pošta ter glasba za pionirje - 18.00 Klavir in hammond orgle v ritmu - 18.20 Svet v satiri in humorju - Alphonse Daudet: Koza gospoda Seguna - 18.40 Pesmi Danila Bučarja poje Ljubljanski komorni zbor p. v. Milka Škoberneta - 19.00 Radijske reklame - 19.10 Zabavna glasba - vmes objave - 19.30 Radijski dnevnik - 20.00 Večerni orkestralni spored - Hector Berlioz: Romeo in Julija, dramatična pesnitev op. 17 - Charles Gounod: Baletna glasba iz opere »Faust« - 20.45 Egon Tomc: Tedenski zunanjepolitični pregled - 21.00 V pesmi in plesu po naši deželi - 22.00 Napoved časa, poročila in pregled sporeda za naslednji dan - 22.15-23.00 Nočni koncert - Antonin Dvořak: Serenada op. 22 - Frederick Delius: Koncert za violino in orkester - 23.00-24.00 na valu 327.1 m: Oddaja Radia Jugoslavija za tujino (prenos iz Zagreba).

MARIBORSKE VESTI

GLEDALISCE

Cetrtek, 11. junija ob 20: Mollère: Sola za žene. Red A.

Petek, 12. junija ob 20: Klabund: Krog s kredo. Red ZIS.

KINO

PARTIZAN: Francoski film »Ustreljen ob zori« (cetrtek, 11. junija).

PARTIZAN: Francoski film »Ustreljen ob zori« (petek, 12. junija).

UDARNIK: Ameriški film »Rebecca« (cetrtek, 11. junija).

UDARNIK: Ameriški film »Rebecca« (petek, 12. junija).

POBREZJE: Ameriški film »Cez noč rojena« (cetrtek, 11. junija, petek, 12. junija zaprto).

STUDENCI: Jugoslovanski film »Vsi na morje« (cetrtek, 11. junija, petek, 12. junija zaprto).

DEZURNE LEKARNA

Cetrtek, 11. junija: Lekarna »Pri gradu«, Partizanska cesta 1.

Petek, 12. junija: Lekarna »Studentci«, Gorkega ulica 12.

RADIO MARIBOR

Cetrtek, 11. junija: 12.00-16.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana, vmes oddaja iz madžarsčini - 16.00-16.20 Literarna oddaja - 16.20-16.30 Dve operni predigrji W. A. Mozarta - 16.30 do 16.40 Poslušajte domača poročila - 16.40-17.00 Zabavna glasba, vmes objave in oglasi - 17.00-23.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana.

Petek, 12. junija: 12.00-16.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana - 16.00 do 16.30 Poje mladinski mešani zbor MKUD Jože Kerenčič p. v. Peca Segule - 16.30-16.40 Poslušajte domača poročila - 16.40-17.00 Zabavna glasba, vmes objave in oglasi - 17.00-23.00 Prenos Radia Ljubljana.

Vremenska napoved

Stanje dne 10. junija 1953 ob 7. uri: Področje nizkega zračnega pritiska nad Srednjo in Južno Evropo se je nekoliko izpolnilo in se počasi pomika proti vzhodu v višjih plasteh pa ponovno priteka nekoliko hladnejši zrak, ki je povečal labilnost ozračja.

Danes dopoldne je bilo v Sloveniji pretežno oblačno vreme z manjšimi krajevnimi plohami. Najnižja nočna temperatura je bila 6°C v Planici. Najvišja včerajšnja temperatura je bila 26°C v Mariboru, Murski Soboti in Novem mestu.

V Ljubljani je znašal danes jutraj ob 7. uri zračni pritisk 729.2 mm, temperatura zraka 14.5°C, včerašnja najvišja 23.1°C, relativna vlaga 84%, oblačnost 6/10, vidljivost 30 km.

Napoved za cetrtek, dne 11. junija: Nestalno vreme z manjšimi plohami. Temperatura ponoči do 8°C, čez dan do 25°C.

Kupimo ekscentrično stiskalnico

za 15 do 20 ton

Ponudbe poslati na Tvorcnico ugljenografitnih proizvodov, Zagreb, Bleivseva ulica 24.

Obveščamo potrošnike, da smo spremenili naslov podjetja

„RADONJA“ tovarna za vinsko kislino in kisik
SISAK

„RADONJA“ tovarna kemičnih izdelkov
SISAK

Les - Ljubljana

Veliko znižanje cen pohištva!

PHILIPPS OFFENHEIM

VELIKA PREVARA

VSEBINA DOSEDANJH NADALJEVANJ:

Nemški baron Leopold von Ragastein prispe iz Afrike v London, da bi izpolnil skrivno nalogo. V Londonu živi pod imenom Everard Domineyja, ki mu je zelo podoben in ki se tudi mudi v Afriki. Pred odhodom naroči naj Domineyja ubije. Mož s tem imenom se kmalu pojavi v Londonu. V restavraciji, kamor pride s svojim advokatom Manganom, pristopi k njemu princesa Ederstrom in ga ogovori z »Leopold«, on pa ji odgovori, da je ne pozna. Potlej Nemec Steaman govori Domineyju in Manganu o svoji organizaciji za krepitev stikov med Nemčijo in Anglijo. Domineyja bivša prijateljica Worcester izrazi dvome o njem. Na njeno povabilo jo obišče.

»Čujte,« je rekla, »mislim, da je bolje, da se v neki zadevi popolnoma razumeva. Vaš finančni položaj mi je dobro znan. Vem tudi, da je tistih dve sto tisoč funtov letno, ki vam jih je pošiljal vaš advokat, izviralo delno iz prodaje starih dreves, delno pa iz njegovega lastnega žepa. Niti misliti si ne morem, kako mislite živeti tu, nikar pa ne pričakujte od Henryja, da bi za vas kaj storil. Rečeš sam nima dovolj denarja, da bi plačal potne stroške, kadar se vozi na zborovanja.«

»Zborovanja?« je ponovil Dominey. »Kaj pa se je z ubogim Henryjem zgodilo?«

»Moj mož je izredno vesten človek,« se je glasil ponosen odgovor. »Hodi iz mesta v mesto z lordom Robertsom in tajnikom in predava o narodni obrambi.«

»Henry je bil zmeraj nekakšen zanesenjak,« je pripomnil Dominey. »Toda dovolite mi, Carolina, da vas potolažim, kar se tiče tiste druge zadeve. Zagotavljam vam, da sem se vrnil v

Anglijo, ne da bi si izposojal denar, marveč da bi ga zapravljaj. Njegova sestrična je žalostno stresla z glavo.

»Nekaj minut prej pa je malo manjkalo, da nisem rekla, da ste izgubili smisel za humor.«

»Govorim zelo resno,« je nadaljeval Dominey vztrajno. »Afrika ni več moj eldorado. Priznati moram, da sem povsem nepričakovano proti koncu svojega bivanja tam prišel do velike vsote denarja. Takoj bom plačal vse hipoteke, s katerimi je obremenjena naše družinsko posestvo. Tudi Henryju nameravam takoj vrniti malenkostne zneske v gotovini, ki mi jih je pred mojim odhodom v Afriko ljubezljivo posodil.«

Carolina Worcester je nekaj časa popolnoma mirno sedela, le usta je imela odprta, kar je bilo povsem naravno, dasi neprimerno.

»In vi trdite, da ste zares Everard Dominey?« je vzkliknila.

»Zdi se mi, da je to neovrgljivo,« je odgovoril tiho.

Počasi je primaknil svoj stol k njenemu, jo prijel za roko in le-to dvignil k ustnicam. Njegov obraz se je nevarno približal njenemu. Malo se mu je odmaknila, toda ne preveč razeko.

»Dragi Everard,« je zašepetala, »Henry je doma! Razen tega pa... Da, vi ste vendarle Everard. Prav zdaj je bilo v vaših očeh nekaj njegovega. Toda vi ste tako togi. Ali ste bili v Afriki na vojaških vajah ali kaj podobnega?«

Odkimal je z glavo.

»In ste res obogateli?« je znova vprašala nejeverno.

»Ko bi bil ostal tam še leto dni in bi se hotel poročiti z Nizozemko Jewess,« je odgovoril, »bi bil priznan za mogotca Park Lava.«

Gospa Worcester je vzdihnila.

»To je prelepo. Henry bo navdušen, ko bo dobil svoj denar povrnen.«

»In vi?«

Gospa Worcester je bila videti resnično razočarana.

»Vaše nekdanje lepo vedenje pogrešam,« je dejala nekam obžalujoče. »Dvorite ko kmetavz. Morali bi se skloniti nadme in z drhtečim glasom izgovoriti ti dve besedi, namesto tega pa gledate, ko da ste na raportu, in vaše oči so hladne kakor jeklo.«

»Tam v Afriki sreča človek žensko enkrat v treh mesecih,« se je opravičeval.

Gospa Worcester je odkimala z glavo. »Spremenili ste se. Nekoč ste imeli za dvorjenje nekakšen šestič čut. Znali ste zadeti ton, kako je treba kaj reči. Znali ste povedati pravo stvar na pravi način.«

»Poboljšal se bom,« je rekel poln upanja, »če mi boste malo pomagali.«

Menda ne želite, da bi vam pri tem pomagala tako stara ženska kakor sem jaz, Everard. Ves London bo zdaj ležal pred vašimi nogami. Čas boste lahko zapravljali z zabavo, s flirtanjem z našimi omoženimi lepoticami, ali... oprostite, Everard, pozabila sem...«

»Na kaj ste pozabili?« je vprašal odločno.

»Pozabila sem na tragedijo, ki vas je poglala iz domovine. Pozabila sem na vaš zakon. Ali se je stanje vaše žene kaj spremenilo?«

»Zal, ne mnogo.«

»Kaj pa gospod Mangan, ali misli, da vam ne preti več nevarnost?«

»O tem sem trdno prepričan.«